

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV DĚJIN UMĚNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

KULT SV. JANA NEPOMUCKÉHO A VYBRANÉ NEPOMUCKÉ PAMÁTKY
V JIŽNÍCH ČECHÁCH

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Michal Šroněk, CSc.

Autor práce: Zuzana Vybíralová

Studijní obor: Dějiny umění

Ročník: 3.

2014

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 30. dubna 2014

.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala panu doc. PhDr. Michalu Šroňkovi, CSc. za cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost při konzultacích a vypracování bakalářské práce. Rovněž bych chtěla poděkovat vicekancléři Václavu Kubešovi z českobudějovické diecéze za pomoc při získávání potřebných informací a podkladů. V neposlední řadě pak všem farářům a kostelníkům jednotlivých jihočeských kostelů za jejich vroucí přijetí a ochotu.

Anotace:**Autor:** Zuzana Vybíralová**Název:** Kult sv. Jana Nepomuckého a vybrané nepomucké památky v jižních Čechách

Tématem mé bakalářské práce je kult svatého Jana Nepomuckého, zemského patrona a mučedníka. Nejdříve se zaměřuji na jeho život a tragickou smrt, posléze přecházím k mapování a popisu vývoje kultu. Tuto část nadále rozšiřuji kapitolami týkajícími se svatojánských slavností, homiletic a písní. Dále se zabývám světcovou ikonografií, kterou doplňuji o příklady světcova vyobrazování v solitérních výjevech a narativních cyklech. Ucelený přehled o rozšířenosti svatojánských památek uvádím v následující části práce, kde obecně představuji jednotlivé nepomucké kostely v Praze a jednotlivých krajích Čech. V poslední kapitole se pak věnuji popisu konkrétních kostelů sv. Jana Nepomuckého v Jihočeském kraji, jež řadím chronologicky od nejstarších k nejmladším.

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Michal Šroněk, CSc.

Annotation:**Author:** Zuzana Vybíralová

The main theme of this bachelor thesis is the cult of patron saint and martyr St. John of Nepomuk. First I focus on his life and tragic death and then I continue with description of a development of the cult. This part I extend with chapters dealing with Nepomuck's festivities homiletics and songs. Next I examine iconography of St. John of Nepomuk and present examples of portrayal of the saint in solitary scenes and narratives cycles. The following part of the thesis contains comprehensive summary of extensive use of St. John's monuments and it contains presentation of particular churches in Prague and regions of Bohemia. In the last chapter I deal with chronological description of individual St. John of Nepomuk's churches located in South Bohemian Region.

Supervisor: Doc. PhDr. Michal Šroněk, CSc.

OBSAH

1. Úvod	5
2. Zhodnocení dostupné literatury	7
3. Legenda o sv. Janu Nepomuckém	13
3.1 Život	13
3.2 Smrt	14
4. Kult sv. Jana Nepomuckého v Čechách	16
4.1 Vývoj kultu	16
4.2 Svatojánské slavnosti	19
4.3 Svatojánské homiletice	20
4.4 Svatojánské písně	21
5. Nejčastější ikonografická zobrazování světce	23
5.1 Symboly a atributy sv. Jana Nepomuckého	23
5.2 Příklady solitérních výjevů se sv. Janem Nepomuckým	23
5.3 Příklady narativních cyklů se sv. Janem Nepomuckým	27
6. Svatojánské památky v Čechách	30
6.1 Nepomucké památky v Praze	30
6.1.1 Kostel sv. Jana Nepomuckého na Hradčanech	30
6.1.2 Filiální kostel sv. Jana Nepomuckého ve Velké Chuchli	30
6.1.3 Kostel sv. Jana Nepomuckého na Skalce	30
6.1.4 Filiální kostel sv. Jana Nepomuckého v Dejvicích	31
6.1.5 Farní kostel sv. Jana Nepomuckého ve Štěchovicích	31
6.2 Nepomucké památky mimo Prahu	31
6.2.1 Středočeský kraj	31
6.2.2 Plzeňský kraj	32
6.2.3 Kraj Vysočina	32
6.2.4 Ústecký kraj	33
6.2.5 Královehradecký kraj	33
6.2.6 Karlovarský kraj	34
6.2.7 Pardubický kraj	34
6.2.8 Liberecký kraj	34

7. Kostely zasvěcené Janu Nepomuckému v Jihočeském kraji	36
7.1 Omlenička.....	36
7.2 Horní Vltavice.....	37
7.3 Svatý Jan nad Malší	38
7.4 Čluněk.....	39
7.5 Hluboká nad Vltavou	40
7.6 Sedlec.....	42
7.7 České Budějovice	44
7.8 Zahradky	46
8. Závěr	48
9. Zdroje.....	51
10. Seznam příloh	54
11.Obrazová příloha	71

1. Úvod

Téma bakalářské práce se dotýká osoby českého patrona a mučedníka sv. Jana Nepomuckého. Kult tohoto svätce má v Čechách i na Moravě hlubokou tradici, sahající od středověku až do současnosti. Největší oblibě se však sv. Jan Nepomucký těší v 16. a 17. století, tedy v době po jeho blahořečení. Příčinou je hlavně násilná rekatolizace. Na tehdejší scénu vstupují svätci noví, avšak víra se utužuje i u svätců dávno zdomácnělých a hlavně u českých patronů.

K úctě sv. Jana Nepomuckého jsou hojně zasvěcovány kostely a kaple, pořádány slavnosti, skládány písně i barokní divadelní představení. Není tak divu, že se v této době svätce dostává do širokého povědomí obyvatelstva a stává se tak předobrazem a námětem k tvorbě v duchu lidové tvořivosti, jejíž hojně rozšíření můžeme pozorovat například v četných sochách umístěných na mostech, jimž jakožto zobrazením patrona vorařů, rybářů a lodníků bylo přidělováno zvláštní místo.

Přítom osoba samotného generálního vikáře je pro badatele jednou velkou záhadou.

Svým životem a především dramatickým skolem (o němž jako první velice barvitě pojednával kronikář Bohuslav Balbín) k sobě osoba Jana Nepomuckého přitahovala a stále přitahuje nescetné množství badatelů.

Vzhledem k velmi rozsáhlé bibliografii týkající se tohoto tématu jsem mohla použít jen zlomek z nejdůležitějších publikací. Bakalářská práce tak vychází především z monografických titulů Víta Vlnase, nadále Jaroslava V. Polce a Václava Ryneše. Dále pak z ikonografických příruček a literatury věnující se jednotlivým stavebním dílům. Osobě hlavního českého patrona se taktéž věnovala i jubilejní výstava pořádaná k 600. výročí Janovi smrti, kdy se pro mou práci stal důležitým dokumentem katalog, který byl vydán k této výstavě a poskytl mi mnoho informací o svätcově ikonografii.

Mimo uveřejněné odborné literatury jsem při psaní práce využila také poznatky z archivních fondů jednotlivých farních úřadů. Studie je nadále doplněna obrazovou

přílohou, která se týká především fotografické dokumentace jednotlivých kostelů v jižních Čechách.

Pozorujeme-li nepomucké památky samotné, zjišťujeme, že v konkrétních případech je literatura zpracována jen okrajově či chybí úplně. Týká se to převážně kostelů postavených v 19. a 20. století na venkově. Stejně tak je tomu i s dokumentací vnitřního vybavení, o němž jsem většinou našla jen pouhou zmínku. Tato skutečnost dle mého názoru souvisí s faktem, že určitý segment těchto památek se nezachoval vůbec nebo pouze v částech. Má bakalářská práce je odstartováním hlubšího bádání na svatojánských památkách, které si podrobnější rozbor a zkoumání zaslouží.

Cílem bakalářské práce je zpracování nejdůležitějších obecných poznatků ke kultu sv. Jana Nepomuckého a jeho ikonografie. Nadále se snaží zmapovat významné památky jak na území Čech, tak především v Jihočeském kraji. U jednotlivých staveb jihu Čech se práce zaměřuje převážně na vnitřní výzdobu kostela a hledání možných spojitostí mezi světci, okrajově pak na okolnosti vzniku jednotlivých staveb.

2. Zhodnocení dostupné literatury

Při vzniku bakalářské práce jsem pracovala s několika druhy informací. Vědeckou literaturu jsem rozdělila na publikace věnující se světcově biografii a ikonografii, dále pak na literaturu, která se vztahuje hlavně k architektuře, popř. sochařství. Pokračuji publikacemi potřebnými k osvětlení pobělohorské situace u nás. Poslední část se váže k samotným architektonickým dílům v Jihočeském kraji. Seřazení celé literatury jsem zvolila dle chronologie, tedy od nejstarších děl k nejmladším.

Za jeden z nejstarších soupisů památek u nás můžeme považovat *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okresu*, soupisy byly vydávány již okolo roku 1900. Můžeme zde nalézt cenné informace o jednotlivých stavbách. K těm nepomuckým soubor nabízí pouze základní informace, ovšem i ty jsou pro mne velice cenné a já jsem čerpala především z dílu, který se věnuje Česko-Budějovickému okresu.¹

V roce 1926 vyšla jedna z prvních ikonografických příruček nesoucí název *Ikonographie der Heiligen*. Publikace kromě popisu života a atributů svätce také nabízí i narativní scény, ve kterých se sv. Jan objevuje.²

Jeden ze stavebníků nepomuckých památek v Jihočeském kraji byl rod Schwarzenberků, jež každým rokem vydával ročenku se soupisy svého majetku a zaměstnanců. Já jsem měla tu možnost čerpat z ročenky z roku 1935. Autor Antonín Markus v ní nejprve rozebírá historii a původ rodu českokrumlovské větve do 17. stol. a nadále se věnuje jejímu majetku. V druhé části se naopak věnuje rodopisu a majetku mladší větve orlické. Já jsem hlavně čerpala z poznatků o osobě knížete Františka Euseba Schwarzenberka, pro kterého byla osoba sv. Jana Nepomuckého zvláště

¹ Josef Braniš, *Soupis památek uměleckých a historických v politickém okresu Česko-Budějovickém*, Praha 1900.

² Karl Künstle, *Ikonographie der Heiligen II*, Freiburg im Breisgau 1926, s. 350-351.

důležitá, neboť víra v pomoc českého patrona mu dala syna, a Sv. Jan Nepomucký se tak stal prominentním ochranitelem tohoto rodu.³

Bližší informace k ikonografii Jana Nepomuckého a ikonografii barokní plastiky nalézám v článku *Památek archeologických* od Ondřeje Jakuba Blažička. Ten zde rozebírá barokní náměty, prameny ze kterých tehdejší umělci čerpali, ikonografii antické mytologie či tehdejších nově blahoslavených světců.⁴

Stejný autor ve své publikaci *Sochařství baroku v Čechách* z roku 1958 popisuje pronikání tohoto umění do českých zemí v období protireformace. Nadále se pokouší objasnit středověkou ikonografii navazující na tu barokní. Výjimečnost publikace spatřuji v tom, že do tohoto roku bylo téma barokní plastiky značně opomíjeným. Celkový přehled jako první nám tedy poskytuje až tato studie.⁵

Zajímavé informace k životu mučedníka poskytuje první díl knihy *Svatý Jan Nepomucký* od Jaroslava Václava Polce a Václava Ryneše. Autoři se snaží nejprve přiblížit křesťanskou společnost, její „konec“ a nástup renesance. Nadále se věnují životu sv. Jana, funkci veřejného notáře a právnickým případům, ve kterých figuroval. Osobně se mi zdála velice zajímavá kapitola s názvem *Silou moci*, ve které se autoři zabývají vztahem mladičského krále Václava IV. ke svému vladaření, církevní politice atd. Kniha je psána velice srozumitelně.⁶

V druhém díle s názvem *Úcta*, se autoři věnují hlavně jejím počátkům, dále pak rozebírají, jakým způsobem vznikli z jednoho Jana dva Janové a jakým způsobem vzrostla vážnost tohoto patrona před a po blahořečení. Podstatnou část knihy zaujímá příloha, která obsahuje záznamy od tehdejších kronikářů a duchovní písně vztahující se k tomuto světcovi, a to od nejstaršího k nejmladším.⁷

³ Antonín Markus, Schwarzenberská ročenka, České Budějovice 1935, s. 36-39.

⁴ Ondřej J. Blažiček, Ikonografie české barokové plastiky, in: *Památky archeologické – skupina historická*, roč. 9-16, Praha 1947, s. 61-94.

⁵ Ondřej J. Blažiček, *Sochařství baroku v Čechách*, Praha 1958.

⁶ Jaroslav V. Polc – Václav Ryneš, *Svatý Jan Nepomucký, I. Život*, Řím 1972.

⁷ Jaroslav V. Polc – Václav Ryneš, *Svatý Jan Nepomucký, II. Úcta*, Řím 1972.

Jedním z úkolů mé práce je představit četnost památek zasvěcených Janu Nepomuckému. K tomuto záměru mi pomohla čtyřsvazková publikace s názvem *Umělecké památky Čech* od Emanuela Poche.⁸ I když toto dílo vyšlo v osmdesátých letech, bez pochyby je výjimečné hlavně svým rozsahem, který doposud nebyl překonán. Kniha je obecně rozdělena dle abecedy, kde ke každému městu či vesnici náleží popis památek, které se v této lokalitě nacházejí. Avšak je nutné brát ohled na to, že ne všem jednotlivým popiskům je věnováno tolik pozornosti, kolik by si zasloužily. Tento nedostatek jsem objevila především u soch sv. Jana Nepomuckého, které jsou většinou pouze zmíněny.

Velice podstatnou publikaci pro získání informací o životě Jana Nepomuckého považuji knihu s názvem *Jan Nepomucký, česká legenda* od autora Víta Vlnase. Přirozeně se zabývá životem sv. Jana Nepomuckého, vznikem kultu a jeho rozšíření. Rozebírá legendu o českém patronovi a pozastavuje se nad okolnostmi, které vedli k jeho velké oblibě. Autor se taktéž pokouší objektivně zhodnotit několik zásadních omylů, které se za staletí nastrádali a snaží se je uvést na pravou míru.⁹

Další životopisné dílo, které se věnuje svatojanské legendě, je od Jaroslava Václava Polce a nese název *Svatý Jan Nepomucký*. Polc zde mimo jiné velice střízlivým způsobem popisuje „*tragické vyvrcholení*“ Johánkova života.¹⁰

Za stěžejní publikaci pro poznání nepomucké ikonografie považuji německý katalog k výroční výstavě, která se konala roku 1993 v Mnichově. Název je prostý – *Johannes von Nepomuk 1393-1993*. Tato německá práce podrobným způsobem shrnuje mimo jiné vývoj ikonografického zobrazování a způsoby zobrazování mučedníka, důležitá díla i postupný rozvoj jeho kultu.¹¹ Knihu používám mimo jiné i na popis

⁸Emanuel Poche, *Umělecké památky Čech. 1- 4*, Praha 1977.

⁹ Vít Vlnas, *Jan Nepomucký, česká legenda*, Praha 1993.

¹⁰ Jaroslav V. Polc, *Svatý Jan Nepomucký*, Praha 1993, s. 207- 239.

¹¹ *Johannes von Nepomuk: 1393-1993* (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk, Bayerisches National Museum 1993.

sochy sv. Jana Nepomuckého na Karlově mostě. Okrajově doplňuji popis informacemi z internetových stránek Karlova mostu.¹²

K tomuto katalogu existuje ještě zkrácený český překlad s názvem *Sv. Jan Nepomucký*, který také využívám.¹³

Dále bych zmínila německy psanou publikaci *Lexikonder Christlichen Ikonographie* od Engelberta Kirchbauma. Tato kniha je koncipována jako shrnutí všech více či méně známých světců, seřazených dle abecedy. Pod každým světceem poté nalezneme prameny, kde se svatý objevuje. Nadále soupis zobrazení a v poslední části ikonografické ztvárnění postavy. Tuto publikaci vzhledem k rozsahu považuji pro moji práci za jednu z klíčových.¹⁴

Taktéž kniha, která se zabývá tématem ikonografie, od českého historika a profesora Jana Royta, který společně s Hanou Šedinovou sepsal publikaci s názvem *Slovník symbol: Kosmos, příroda a člověk*, mi pomůže popsat některé dílčí symboly, které se ke svatému vztahují.¹⁵ Příručka Jamese Halla, tuto problematiku taktéž srozumitelně doplňuje.¹⁶

Publikace, které navazují na slavné dílo *Umělecké památky Čech*, nese název *Umělecké památky Prahy*. Právě těm je ve čtyřech dílech věnována zvláštní pozornost. Osobně jsem použila pouze díly tři¹⁷, které nesou podtituly *Pražský Hrad a Hradčany, Nové město, Vyšehrad a Hradčany a Velká Praha A-L*. Publikace jsem použila právě za účelem zmapování kostelů zasvěcených sv. Janu Nepomuckému v metropolitním městě.

¹²<http://www.muzeumkarlovamostu.cz/cz/historie/jan-nepomucky/karluv-most-a-sv-jan-nepomucky>, vyhledáno 12. 2. 2014.

¹³*Svatý Jan Nepomucký 1393-1993: výstava Bavorského Národního muzea v Mnichově ve spolupráci s klášteřem premonstrátů na Strahově v Praze s Národním muzeem v Praze* (kat. výst.) 1993, ved. red. Jana Kybalová, Praha 1993.

¹⁴ Engelbert Kirschbaum, *Lexikon der christlichen Ikonographie*, Rom 1994.

¹⁵ Jan Royt- Hana Šedinová, *Slovník symbolů. Kosmos, příroda a člověk*, Praha 1998.

¹⁶ James Hall, *Slovník námětů a symbolů ve výtvarném umění*, Praha 1991, s. 189-190.

¹⁷ Růžena Batková, *Umělecké památky Prahy: Nové město, Vyšehrad a Vinohrady*, Praha 1998.

Dále jsem se rozhodla použít knihu *Encyklopedie Českých Budějovic* od Jiřího Kropáčka. V tomto rozšířeném vydání si máme možnost prohlédnout jednotlivá hesla, která se vztahují k tomuto hlavnímu městu Jihočeského kraje a dalším menším vesnicím, které k Českým Budějovicím náleží. Najdeme zde informace o kostele sv. Jana Nepomuckého, stručný popis kostela a fresky, která se v kostele nachází.¹⁸

Kniha, která pojednává o vztahu českých zemí s dalekou Itálií v baroku, nese název *Baroko v Itálii – Baroko v Čechách*. Autoři rozebírají politický a kulturní kontext v závislosti na třicetiletou válku a vzájemný vztah obou zemí v této době. Pro mou práci byla podstatná hlavně kapitola o nepomuckých homileticích¹⁹, také pak kapitola věnující se vlivu třicetileté války na utváření barokní mentality obyvatelstva u nás.²⁰

Má bakalářská práce se vztahuje také ke kostelům, které leží na venkově. Pro lepší přehled budu používat publikaci s názvem *Encyklopedie českých vesnic* od Jana Pešty, který se zaměřuje na Jižní Čechy. Můžeme zde nalézt krátký článek, k jednotlivým vesnicím. K němu je obvykle připojena mapka vesničky a několik fotografií. Autor se především zaměřuje na lidovou architekturu, což souvisí s mou prací, neboť kult sv. Jana Nepomuckého je s lidovou tvořivostí úzce spojen.²¹

Při popisu jednotlivých kostelů v Jihočeském kraji jsem použila publikaci od Jiřího Černého s názvem *Poutní místa jižních Čech*. U jednotlivých hesel poutních míst jsou uvedeny historické údaje a legendy (jsou-li k dispozici) o jejich vzniku. Nalezneme zde i stručný popis objektu a popřípadě popis jeho zařízení.²²

¹⁸ Jiří Kropáček – Robert Sak-Miroslav Novotný, *Encyklopedie Českých Budějovic*, České Budějovice 1998, s. 218.

¹⁹ Michaela Horáková, Italský přínos svatonepomucenské homiletice na české území, in: Vilém Herold-Jaroslav Pánek (ed.), *Baroko v Itálii – Baroko v Čechách: setkávání osobností, idejí a uměleckých forem*, Praha 2003, s. 355-372.

²⁰ Antonín Kostlán, Vliv třicetileté války na utváření barokní mentality v českých zemích, in: Vilém Herold-Jaroslav Pánek (ed.), *Baroko v Itálii – Baroko v Čechách: setkávání osobností, idejí a uměleckých forem*, Praha 2003, s. 113-128.

²¹ Jan Pešta, *Encyklopedie českých vesnic: vesnické památkové rezervace, zóny a ostatní památkově hodnotná vesnická díla v Čechách. Díl II., Jižní Čechy*, Praha 2004.

²² Jiří Černý, *Poutní místa jižních Čech: Milostné obrazy, sochy a místa zvláštní zbožnosti*, České Budějovice 2006.

Doplňkové poznatky o historii, vybavení a výzdobě kostelů jsem také hledala na internetových stránkách farností.^{23,24,25,26}

Protože jeden z kostelů, kterým bych se chtěla věnovat, leží přímo v Českých Budějovicích, určitě využívám knihu jménem *Dějiny farnosti sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích* od Rudolfa Svobody. Tento první díl se zabývá okolnostmi vzniku stavby kostela i farnosti. Hlavním důvodem bylo posílení „moci“ českého obyvatelstva nad německým. Dále se autor snaží vysvětlit situaci křesťanské církve v době, kdy byl kostel stavěn a pokouší se nastínit, proč se kostel začal stavět na periferii od centra Českých Budějovic. Dále se zaměřuje na některé problémy, které v této době v českobudějovické církvi panovaly, jako například odklon věřících od římskokatolické víry po druhé světové válce. Autor se nadále zabývá místem Lineckého předměstí Českých Budějovic, jeho polohou, velikostí atd. Rudolf Svoboda dále popisuje přípravy na stavbu jako vypracování plánu, samotnou stavbou kostela i fary, vnitřní zařízení a výzdobu. Tato kniha mi pomáhá porozumět okolnostem vzniku kostela sv. Jana Nepomuckého a je dobrým zdrojem všeobecných informací o tomto kostele.²⁷

Informace o kostele sv. Jana Nepomuckého v Člunku jsem čerpala z publikace o obci Člunek od Pavla Koblasy. Tato brožurka shrnuje historii obce i kostela.²⁸

²³ <http://www.jannepomuckycb.cz/>, vyhledáno 2. 4. 2014.

²⁴ <http://www.omlenice.cz/index.php?nid=1428&lid=cs&oid=158014>, vyhledáno 10. 4. 2014.

²⁵ <http://www.centrumbarandov.cz/historie-farnosti/kostel-sv-jana-nepomuckeho-nad-velkou-chuchli.html>, vyhledáno 11. 4. 2014.

²⁶ <http://www.sumavanet.cz/hornivltavice/fr.asp?tab=snet&id=4899&burl=>, vyhledáno 2. 4. 2014.

²⁷ Rudolf Svoboda, *Dějiny farnosti sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích*, České Budějovice 2010.

²⁸ Pavel Koblasy, *Člunek: Obec Krvavého rybníka*, České Budějovice 2012, s. 116-118.

3. Legenda o sv. Janu Nepomuckém

3.1 Život

Podle legendy se sv. Jan Nepomucký narodil v rodině nepomuckého rychtáře někdy před polovinou 14. století, v tehdejší osadě Nepomuk ležící v jihozápadních Čechách.

Kde se Janovi dostalo základního vzdělání, nebylo doposud s určitostí objasněno. Ovšem co bezpečně víme je fakt, že notářského osvědčení se mu dostalo 20. června 1369 v arcibiskupské kanceláři²⁹, a slavnostní slib poté složil před arcibiskupem Janem Očkem z Vlašimi.³⁰

Notářský úřad vykonával především v oblasti úřednické a písařské, kdy zastupoval více či méně funkci soudní, přičemž všechny spory se výhradně vedly písemně.³¹

Jeho příjmy mu po krátké době dovolily, aby se přestěhoval do Prahy a pořídil si zde dům.

Nedlouho před tím zemřel zmíněný Očko z Vlašimi a krátce poté král Karel IV. Ve vzduchu se rojila předzvěst konce světa a k tomu všemu se připojila hrozba nejvyšší, tedy mor. Nový král Václav IV. se před zkázou odjel ukrýt do Říše záhy následován novým pražským arcibiskupem Janem z Jenštejna. Ten ještě stihnul Jana jmenovat oltářníkem v kapli svatovítské katedrály. Jedná se o stejnou kapli, před kterou jsou dnes svatojánské ostatky uloženy.³²

Krátce poté se Jan vydal studovat na univerzitu v Padově. Zde v roce 1383 úspěšně odpromoval jako doktor práv a dokonce se stal univerzitním rektorem voleným zaalpskými studenty.³³

Po morové epidemii, která zachvátila skoro celou Evropu, se v Praze uvolnila mnohá obročí. Tak se Janovi naskytlo místo u sv. Havla v Praze na Starém Městě, kde se

²⁹ Polc (pozn. 10), s. 43.

³⁰ Vlnas (pozn. 9), s. 10

³¹ Polc- Ryneš (pozn. 6), s. 59.

³² Polc- Ryneš (pozn. 6), s. 59.

³³ Ibidem, s.59.

stal 5. září 1389 kanovníkem.³⁴ Stalo se tak zhruba o dva roky později, než kdy získal titul oltářníka při kapli sv. Erharda, Otýlie a Albána v pražské katedrále. Je zajímavé, že post oltářníka dostal v podstatě rok před tím, než se vůbec stal knězem, a tak se do listin musel podepisovat pouze z pozice klerika.³⁵

V roce 1398 se stal generálním vikářem, tedy arcibiskupovým zástupcem ve většině právních záležitostí s velkým okruhem pravomocí. Do rukou se mu dostalo i několik sporů, které musel řešit.³⁶ Poslední se mu stal osudným.

Počátek sporu pozorujeme v době, kdy král Václav chtěl vytvořit nové biskupství v západních Čechách, a to hlavně z toho důvodu, aby omezil moc toho pražského. K tomu mu měli dopomoci benediktinské statky v Kladrubech. Král proto čekal jenom na smrt staříckého opata Racha, aby uskutečnil své plány. Opat skutečně zanedlouho zemřel, avšak jeho spolubratři se v vzápětí sešli, aby zvolili opata nového³⁷, přičemž Jan z Jenštejna vzápětí vyhlásil výzvu se lhůtou, aby všichni ti, kteří mají jakoukoli námitku k již zmíněné volbě, se k ní neprodleně vyjádřili.³⁸

To se však nestalo, a tak arcibiskupská ruka tento fakt potvrdila. Když se to Václav za několik dní dozvěděl, tak: *“Otevřeně prohlásil, že arcibiskupa i jeho úředníky utopí a zabije.”*³⁹

3.2 Smrt

18. března 1393 byl Jan z Jenštejna králem vyzván, aby dorazil do Prahy i se svými úředníky.⁴⁰

K setkání zřejmě došlo již v dopoledních hodinách. Král byl zřejmě již v podnapilém stavu a tedy velice rozčilen. Nakonec ukázal na něho i na jeho tři úředníky (Jan Nepomuckého, Mikuláše Puchnika a Václava Knoblocha) a mohl začít výslech.

³⁴ Polc (pozn. 10), s. 14.

³⁵ Ibidem, s. 85.

³⁶ Vlnas (pozn. 9), s. 18-20.

³⁷ Vlnas (pozn. 9), s. 24-25.

³⁸ Polc (pozn. 10), s. 224.

³⁹ Vlnas (pozn. 9), s. 25.

⁴⁰ Ibidem, s. 25.

Janovi z Jenštejna se nakonec podařilo uprchnout na hrad Roudnice, avšak zajatci byli přesto čtyři, protože se k nim přidal ještě Něpr z Roupova – arcibiskupův hofmistr. Po výslechu proběhl ještě jeden, a to na Staroměstské radnici, kterého se účastnil sám král.

Ten dal předvolat kata a připravit mučidla. Nejdříve byli vytahováni na žebřík, pak jim byly nasazeny palečnice. Později pak byli páleni pochodněmi do boků, čehož se měl údajně účastnit i sám král, který se ovšem zanedlouho rozhodl vězně pod přísahou mlčenlivosti propustit. Bohužel Janovi už se přísahat nepodařilo, protože padl do bezvědomí a zřejmě za nedlouho zemřel. Katovi pacholci Johánkovo tělo následně svázali do kozelce a kolem 9 hodiny večer ho svrhli do Vltavy. Stalo se tak 20. března 1393.⁴¹

Za několik dní tělo údajně našli v řece rybáři, a to podle pěti světel, která ozařovala hladinu řeky.⁴²Tělo bylo následně několik let uloženo v kostele sv. Kříže na Starém městě a posléze bylo převezeno do katedrály sv. Víta – centra svatojánského uctívání.

⁴¹Ibidem, s.7-29.

⁴² Hall (pozn. 16), s. 188.

4. Kult sv. Jana Nepomuckého v Čechách

4. 1 Vývoj kultu

Podstatný vliv na oblíbenost Jana Nepomuckého měl pražský kronikář Václav Hájek z Libočan, který se o něm zmiňuje ve své *Kronice české*. Ta se po roce 1543 dostala do širšího povědomí jako bohatý zdroj informací, který mapoval dějiny od praotce Čecha po nástup Ferdinanda I. na trůn v roce 1527.⁴³

Zde je nutno poukázat na smyšlenou legendu, kdy jako zpovědník královny nechtěl králi prozradit její tajemství. To měl být hlavní důvod pro utopení svatého ve Vltavě.

Hájkovi se také bohužel trochu nešťastně podařilo vytvořit ze svatého Jana dva Jany, kdy vycházel z rukopisu děkana pražské kapituly Jana z Krumlova, který se zmiňuje o návratu krále Vladislava (29. září 1493) po pražských náboženských nepokojích. Píše zde o “Johánkovi z Dubé utopeném z mostu”. Tento fakt zřejmě tentýž autor na začátku nového století opravil na “Johánka z Pomuku.” Podařilo se mu tak jednu osobu rozdělit ve dvě, kdy jedna zemřela 1383 a druhá až o deset let později. Hájek si již potom zřejmě netroufnul tuto nesrovnalost nijak opravovat.⁴⁴

V roce 1552 legendu rovněž zpracoval Jan Dubravius, jenž ji nazval *Dějiny Království českého*. Ve svém díle psaném latinsky navazuje přirozeně na Hájka a dále na Pavla Žídku, kde přebírá snad již tradiční téma tyranského krále, utrápené královny a jejího zpovědníka.

Není pochyb, že toto dílo převyšovalo český kulturní okruh a čerpalo z ní nadále velké množství zahraničních autorů, jako byl například německý lékař působící ve Vratislavi Martin Boregk či Jan Sandel ze Žlutic (přelom 16. a 17. stol.). Ten však kvůli svému protestantskému přesvědčení odmítl citovat české dílo hlavně v pasáži Johánkovi smrti se zázračnými světly a následného pohřbu.

Jen krátce se ve své kronice *Kalendář historický* (1590) o Johánkovi zmiňuje Daniel Adam z Veleslavína, který se oprostí od příběhu nespravedlivě potrestaného zpovědníka a na místo toho Jana zmiňuje pouze v kladrubském procesu.

⁴³ Vlnas (pozn. 9), s. 47.

⁴⁴ Polc- Ryneš (pozn. 6), s. 14-16.

Není pochyb o tom, že velké popularity se legenda dočkala s příchodem jezuitů do Prahy. Dnes již víme, že představa o jezuitích jako nositelích “jezuitského temna” je poněkud přehnaná, není ovšem pochyb, že legenda jezuitské studenty na koleji u Sv. Klimenta na Starém městě jistě nesmírně lákala.⁴⁵

Barokní doba byla o skutcích sv. Jana nezlomně přesvědčena. Dokazují to například verše Jiřího Bartholda z Breitenberka nesoucí název *Svaté hymny* (1602). V jeho verších vůbec poprvé (a zároveň i naposled) můžeme pozorovat označení Johánka jako českého světce. Ovšem toto označení se zdá být poněkud předčasné, neboť postava stále není svatořečena a její kultu je spíše trpěn než podporován.

Velice důležitou kapitolu pro vývoj svatojánského kultu popisuje kronikář Jan František Beckovský ve svých *Poselkyně starých časů českých* (poč. 18. stol). Navazuje tak na Tomáše Pešinu z Čechorodu a cisterciáka Šimona Kapihorského. Tento barokní kronikář ve své knize popisuje velice poutavým způsobem události obrazoborectví, které se udály v katedrále sv. Víta v letech 1618-20 za vlády Fridricha Falckého.

Pokus o očištění chrámu od nežádoucích relikvií a jiných nástrojů pouhého modloslužebnictví zvedl u měšťanstva obrovskou nevoli. To ostatně dokazuje rozlehlý reliéf [obr. č. 1] od Kašpara Bechtelera z roku 1621-1623. V něm hraje nemalou roli právě náhrobek sv. Jana dvojitě obehnán mříží, kterou se snaží zničit dva dělníci. V popředí reliéfu pak následně probíhá trest, kdy jeden z hanobitelů leží na zemi, dva se ho snaží odnést a druhý prchá vchodem ven. Toto zobrazení se opírá o tehdejší zvěst o trestu, který Jan uvalí na toho, kdo se pokusí zničit jeho památku. Bechteler nezapomíná v příběhu ani připomenout ten fakt, že odplata všech neznabohů stihne každého, a to i po letech.

Celý nepomucký příběh nadále putuje od kroniky do kroniky, kdy se mu dostává velkého rozvětvení. Defacto všichni dějepisci, kteří se snažili popsat Johánkův život a smrt, víceméně vždy čerpali z Hájkovy *Kroniky*. Avšak mnohem větší vliv na rozšíření svatojánského kultu měl okruh sv. Víta, kde se nacházel právě Janův hrob, nežli působení jezuitského řádu.⁴⁶

⁴⁵ Vlnas (pozn. 9), s. 47-54.

⁴⁶ Vlnas (pozn. 9), s. 54-63.

Do značné míry rozvinutý svatojánský kult se v Čechách naplno začíná formovat v době, která byla poznamenána velkými hospodářskými, politickými a náboženskými změnami.

Stavovské povstání a zejména bitva na Bílé hoře se pro tyto změny staly důležitým mezníkem. Před rokem 1620 bylo politické zřízení vedeno stavovsko-panovnickým dualismem, po tomto roce absolutismem. Před stavovskou prohrou vládla tolerance mezi konfesemi, po ní byla nastolena násilná rekatolizace. Pokud pohlédneme na národnostní vývoj, před Bílou horou pozorujeme kulturní rozkvět a celkový vzestup, po ní násilné germanizační snahy, úpadek měst a znevolnění rolníků.⁴⁷

Díky rekatolizačním změnám, byli upřednostňováni zejména čeští zemští patroni. Před polovinou 18. století by se nám mohlo zdát, že triumf sv. Jana se stal definitivním. Šíří se přímo rychlostí blesku od Polska, přes Alpy do Itálie na Sicílii a do celé Evropy. Díky františkánům a jezuitům postoupil přes oceán do celého světa. V Americe ho vidáme hlavně v Mexiku, Chile nebo Argentině. Jeho svátost se nevyhnula ani Asii a to především v Číně a Japonsku.⁴⁸

Nicméně postupem času začínáme pozorovat (nejdříve u lutheránů) snahy o kritiku nepomuckého kultu. Ti vytvořili jakousi antilegendu, ve které světce vylíčili jako opilce a cizoložníka. Jejich pamflety míří hlavně proti oficiálnímu kultu světce a jeho přehnané okázalosti. Neúcta se projevovala hlavně hanobením soch, zpěvem vulgárních písní apod. V této fázi světce kritiky spatřujeme jen pouhou negaci a parodii na oficiální kult. Celé myšlenky tak chybí integrita a teologické zázemí.

Dá se tedy říci, že konec legendy zavinila právě racionalistická kritika 18. století u jeho uctívačů – katolíků. Svatojánská otázka se stává terčem velkého množství kritiků. Právě katoličtí kazatelé totiž představovali pro racionální osvícenské myšlení snůšku výmyslů a teatrálnosti.

⁴⁷ Kostlán (pozn. 20), s. 114.

⁴⁸ Vlínas (pozn. 9), s. 192-216.

Kronika si tak díky četným historickým desinformacím získala řadu odpůrců, jako byl např. Galasius Dobner či František Palacký. Ovšem je nutno dodat, že ne všechny zprávy z tohoto díla se zakládají na “lžích a nepravdách”.⁴⁹

Mezi nekatolíky byl kult chápán jako uměle vyvolaná zbožnost, která měla především za úkol potlačení památky Mistra Jana Husa. K tomu se přidala přetrvávající přirozená nelibost, která se pojímala při velkolepých národních nepomuckých slavnostech.⁵⁰

4.2 Svatojánské slavnosti

Svatojánské písně jsou úzce spojeny se světcovými oslavami, které byly v duchu barokního smýšlení koncipovány jako jedno velké divadlo. Toto “jeviště” mělo svůj přesný řád a pevné režijní vedení spojené s náročnou přípravou.

Jednou z největších a zároveň posledních slavností vrcholného baroka byla u nás právě oslava svatořečení Jana Nepomuckého, která se konala od 9. do 16. října roku 1729.

Důležitých momentů si během těchto osmi dnů můžeme povšimnout hned několik. Místo samotné postavy světce je zde kladen důraz na oslavu impéria a císaře, kdy je Jan záměrně kladen do pozice ochránce celé habsburské říše. Zároveň jsou zde zdůrazněny prvky národního vlastenectví prostřednictvím českých patronů, alegorií dvanácti českých krajů, jež přinášejí sv. Janovi symbolické dary či hvězdě Cor Leonis (Srdce lva) symbolizující světcovu vlast, České království.

Historikové umění tu navíc spatřují důležitý symbolický mezník, ve kterém pozorujeme postupně převládající formu okázalých a finančně náročných slavností nad duchovním obsahem.

Velkolepost celého procesu nabyla z pohledu člověka jedenadvacátého století až nepřiměřených rozměrů. V množství tapisérií, soch, architektonických dekorací, obelisků, slavobrán s latinskými nápisy, květin, obrazů apod. měl člověk možnost jen těžko pochopit symboliku jednotlivých výjevů a postav.

⁴⁹ Vlnas (pozn. 9), s. 54-63.

⁵⁰ Polc-Ryneš (pozn. 7), s. 101 – 122.

Mimo klasických atributů jako je obrovský jazyk vznášející se nad kaplí Panny Marie, si můžeme povšimnout i symbolů, které bychom jen těžko čekali. Ikonografie se stává natolik nepřehlednou, že pokud člověk vrcholného baroka neuměl latinsky nebo neměl po ruce českou příručku, tak pro něho musela být symbolika z velké části nečitelná. Objevují se zde například čtyři postavy bohů Chronů, postava Harpokrata, Pythagora, egyptské hieroglyfy, dále průčelí katedrály proměněné v soustavu vodních kaskád zdobenou figurami delfínů, říčních bohů apod. [obr. č. 2].

Oslavy svatořečení se přirozeně neomezily jenom na hlavní město, třídní slavnosti například vyhlásili i biskupové z Litoměřic či Hradce Králové. Morava spojila oslavy dvou osobností. Jednalo se o našeho patrona a holešovského faráře Jana Sarkandera, který se měl stát jakousi moravskou obdobou Jana Nepomuckého.⁵¹

Od roku 1715 byla za iniciativy pražských cyriaků konána tzv. “musika na sífích”. O velkoleposti akce svědčí i fakt, že byl průvod provázen např. střelbou privilegovaných střelců. Během průvodu se konaly pobožnosti u soch a obrazů svatého, přičemž největšího ohlasu nabyly u sochy na Karlově mostě, na Koňském trhu (dnes Václavské náměstí) a na Františku.

Přibližně okolo poloviny 19. století se k svatojánskému svátku přidružují i světské slavnosti všenárodní. Stává se tak hlavně z důvodu obrovské kumulace věřících, kteří v tuto dobu do Prahy zavítali.⁵²

4.3 Svatojánské homiletice

Nepomucká homiletika představuje vrchol barokní duchovní prózy. Nejčastěji vychází přirozeně z textu Bohuslava Balbína, ale také dalších autorů. Byl to například zahajovatel kanonizačního procesu sv. Jana Nepomuckého - Ferdinand z Khünburgu. Počet kázání se pohybuje kolem sto třiceti. Z toho je jich asi 80 českých a zbytek latinských a německých, kde čeština má jasnou převahu. Nepomucká tematika totiž

⁵¹ Vlnas (pozn. 9), s. 159-172.

⁵² Polc- Ryneš (pozn. 7), s. 134-135.

nabízí ideu jazykového vlastenectví a to hlavně z důvodu mimoliterární jazykové relikvie.

Kázání byla věnována z pravidla mecenášům autorů.

Zajímavé jsou paralely, které se v kázání objevují. Pozorovat ji můžeme například mezi Janem Nepomuckým a Janem Křtitelem. Kromě stejného křestního jména kazatelé rozvíjejí např. podobenství o vodě (u Křtitele spojeno s křestem a u Jana s mučednickou smrtí) nebo o násilné smrti obou světců v důsledku mluvení či mlčení v pravý okamžik. Využita je taktéž paralela tématu Křtitel-Nepomuk jako vynikající řečníci.

Nepomukův příběh se bohatě rozvíjí za pomoci různých druhů postav a tropů, ojedinělé nejsou ani řečnické otázky, zvolání či kombinování.

Kazatelé hojně využívají retrospektivy, symboly i personifikace.⁵³

4.4 Svatojánské písně

To, že byl Jan pohřben na tak zbožném místě, jako byla katedrála na Pražském Hradě, jistě svědčí o jakémsi prominentním postavení tohoto světce. Není tedy divu, že byl zanedlouho přičleňován do sboru českých zemských patronů, kterých v katedrále odpočívalo několik. Za vděk této skutečnosti můžeme dát hlavně změnám v době pobělohorské, jak je již zmiňováno výše.

Národně vlastenecká struna zaznívá již v roce 1641 v modlitbě prvního Janova životopisce hraběte Františka ze Šternberka ve spise *Fama postuma – Pohrobní sláva*, kdy je sv. Jan doslova zmiňován jako “český mučedník”. František zde vyzývá ostatní české patrony, aby mezi sebe přijali nového společníka.

Silné národní motivy spatřujeme ještě v mnoha písních. Silnou linku vlastenectví pozorujeme např. na *Hodinkách o svatém Janu Nepomuckém, mučedníku a patronu českém*. V hymnu otištěném v překladu Balbínovy legendy z roku 1698 spatřujeme apel na čtenáře, jež má vzbudit v národu svornost. Opět je zde Jan stavěn do role neoblomného vlastence, který hanbou trestá všechny, jež si to zaslouží.

⁵³ Horáková (pozn. 19), s. 355-372.

Velký rozmach pozorujeme i v poutních písních. Jedna z nich nese název *Odkud, Jene smutně kráčíš* a líčí zde rozloučení světce s přírodou, s posluchači, s vdovami a sirotky. Objevuje se zde i město Praha.

Objevují se i písně popisující světcovo mládí, kazatelskou činnost, zpovědnickou činnost i konflikt s králem. Úryvek zní: „*Ted' na nebi s vlasti nevyměřené, raduješ se, slavný vlastenče. Přimluv se u Boha za své věrné, Krista Pána statný milenče. – Ty jsi chloubou celé naší vlasti, tě vroucím srdcem žádáme: ujmí se nás ve všelike strasti, at' moc přimluvy tvé poznáme. Zachovej nám vždycky pověst čistou, jsa ochráncem jména dobrého – vyžádej, at' přijdem cestou jistou k tobě do příbytku věčného!*”⁵⁴

I tento krátký výčet písní dokazuje, jak hluboce byl svatojánský kult v srdcích obyvatelstva zakořeněn. Čechové se k sv. Janovi obraceli s prosbou o ochranu národa, poukazují na jeho schopnost mlčet.

V průběhu vývoje se do písní vkládá taktéž otázka národně-vlastenecká, kdy je Jan stavěn do role předního buditele národa.

⁵⁴ Polc-Ryneš (pozn. 7), s. 123-133, cit. 133.

5. Nejčastější ikonografická zobrazování světce

5.1 Atributy a symboly sv. Jana Nepomuckého

Se zobrazováním světce se setkáváme dávno před tím, než byl svatý vůbec beatifikován a následně v roce 1729 svatořečen. Hlavní ikonografický typ se v té době vyhranil nejdéle před první polovinou 17. stol. V této době můžeme světce potkat v kanovníckém rouše, s knihou, palmovou ratolestí a křížem v ruce, většinou prostovlasého či s pokrývkou hlavy (biret).⁵⁵

O něco později se připojuje atribut věnce hvězd okolo hlavy. Právě podle těchto hvězd lesknoucích se na hladině Vltavy mohli rybáři Johánkovo tělo najít.⁵⁶

Hvězda je poměrně zajímavým atributem, neboť doposud byla spíše spojována s postavou Panny Marie. Z velkého množství katolickou církví uctívaných světců se tak pouze Janovi dostalo té cti, že pětice hvězd je součástí jeho poznávacích znaků. Počet pěti hvězd poukazuje na pět písmen latinského slova *tacui* (mlčel jsem).⁵⁷

Velice výrazným atributem, kterému se světci dostává teprve několik let před jeho blahorečením, je jazyk (mozková tkáň), jež byl nalezen v Nepomukově hrobě při ohledávání ostatků.⁵⁸

5.2 Příklady solitérních výjevů se sv. Janem Nepomuckým

Socha od Jana Brokoffa na pražském Karlově mostě [obr. č. 3] předvádí už jen dokonalou formulaci světceva závazného typu, jež nadále převzali umělci jak u nás, tak po celé Evropě.⁵⁹

Sochu si objednal hrabě Matyáš Bohumír Wunschwitz⁶⁰, takže v roce 1681 mohlo být zhotoveno sádrové bozzetto [obr. č. 4] (dnes uloženo v NG v Praze) podle sochaře Mathiase Rauchmillera.

⁵⁵ Blažíček (pozn. 4), s. 92.

⁵⁶ Kunstle (pozn. 2), s. 350.

⁵⁷ Royt – Šedinová (pozn. 15), s. 13.

⁵⁸ Hall (pozn. 16), s. 190.

⁵⁹ Blažíček (pozn. 5), s. 92.

Rauchmillerova kompozice se téměř neliší od Brokoffovy dřevěné monumentální sochy, kterou vyřezal o rok později (dnes uložena v kostele sv. Jana na Skalce v Praze). Ta byla v roce 1683 odlita v Norimberku Wolfem Hieronymem Heroldem.⁶¹

Při hlubším pozorování vidíme Jana Nepomuckého jako důstojného klidného muže střední postavy stojícího v kontrapostu, kdy jednu nohu má mírně pokrčenou. Celá postava se tak dostává do mírného esovitého prohnutí.

Na hlavě má biret, jenž je ověncený pěti hvězdami. Protáhlý obličej s očima mířícíma směrem k nebesům naznačuje mučednický osud [obr. č. 5].

Postava tichého zpovědníka je oblečena do lehce nařasené klerické košile, která kontrastuje s hladkým pláštěm přes ramena. Opřením o levý loket drží v ruce krucifix – nástroj k věčné spáse. Dlaní se dotýká ukřižovaného, kterého tak k sobě tiskne, přičemž jedno rameno kříže jakoby kryje pod kabátem. Ve druhé ruce svírá palmovou ratolest.⁶²

Kromě samotné sochy světce si nelze nepovšimnout monumentálního podstavce [obr. č. 6], který sahá přibližně do poloviny celé skulptury. Ten navrhl Jean Baptiste Mathey. Ovšem o návrhy dvou bronzových desek, jež na podstavci zaujímají přední místo, se zasloužil Jan Brokoff. Jedná se o desky s motivy zpovědi královny [obr. č. 7] manželky a svržení Janova těla z mostu [obr. č. 8]. Nadále si na soklu můžeme povšimnout wünschitzkého erbu a nápisu [obr. č. 9] podle J. B. Mathey.⁶³

Po snaze renesančního manýrismu o zobrazení dokonalého těla, se prostředkem výrazu stává hlavně kontrast, mnohdy docílen pomocí pohybu, ale také kontrapostu, rotace, kompozicemi stále otevřenějšími a otevřenějšími, přičemž celé dynamické dílo je vystupňováno až ke klamně iluzi. Zjednodušeně tedy můžeme říci, že rané baroko inklinuje spíše k popisu, vrcholné k výrazu a pozdní k dekoraci.⁶⁴

⁶⁰ www.muzeumkarlovamostu.cz, vyhledáno 11. 2. 2014.

⁶¹ Baumstark- Herzogenberg-Volk (pozn. 11), s. 27.

⁶² Baumstark- Herzogenberg-Volk (pozn. 11), s. 29-30.

⁶³ Kybalová (pozn. 13), s. 13.

⁶⁴ Blažiček (pozn. 5), s. 7-8.

Jak jsem již předeslala, na tuto sochu později navázalo mnoho dalších umělců jak u nás, tak v zahraničí. V české krajině zobrazení patrona zaujímá nemalý podíl a objevuje se téměř v nezměněné podobě až do 19. století především na mostech, ve výklencích kapliček, na rozcestích, na fasádách i balustrádách apod.⁶⁵

V analogickém vyobrazení tak mučedníka můžeme pozorovat např. u sochy od Franze Preisse [obr. č. 10] před Svatovítskou katedrálou (1700), či na dvou italských sochách [obr. č. 11] od Agostina Cornacchini (1731) nebo Gaetana Altobelli (snad z roku 1737) [obr. č. 12].⁶⁶

Podobných soch můžeme po Čechách i v cizině nalézt nepřeberné množství. Vzhledem k rozsahu této práce není možné jmenovat každou jednotlivou sochu. Většinou se jedná spíše o případy změny kompozice sochy, než její ikonografie.

Postupem času se objevují se i některá zajímavě ikonograficky ztvárněná díla. Jedná se například o studijní kresbu k výzdobě zámecké kaple v Ettlingenu, kterou vytvořil Cosmas Damian Asam (1732). Tento barokní malíř vyobrazil svatého, jež postupuje k nebeské slávě.⁶⁷

Dalšími zajímavými typy jsou vyobrazení sv. Jana Nepomuckého se Staroboleslavským Paládiem. Krásný příklad tak můžeme pozorovat na obraze [obr. č. 13] od stejného autora jako u předchozího obrazu Cosmy Damiana Asama z roku 1738.⁶⁸ Tento měděný zlacený reliéf, jeden z nejuctívanějších mariánských obrazů a symbol Čech, se tak stává dalším Janovým atributem.⁶⁹

Někdy se místo pěti hvězd okolo světcovy hlavy objevuje hvězd sedm [obr. č. 14]. Tuto zajímavou raritu můžeme vidět na obraze od G. B. Pittoniho ve Vídni z roku okolo 1735.

⁶⁵ Blažiček (pozn. 4), s. 92.

⁶⁶ Baumstark-Herzogenberg-Volk (pozn. 11), s. 31.

⁶⁷ Kunstle (pozn. 2), s. 351

⁶⁸ Ibidem, s. 351.

⁶⁹ Hall (pozn. 16), s. 319.

Dále se setkáváme se zobrazením, kdy do každé z hvězd je vepsáno písmeno, jež dohromady vytvoří nápis “tacui” tedy “mlčel jsem”. Tohoto si můžeme všimnout na bozzettu, které je uložené v Bavorském národním muzeu od F. A. Zeillera (okolo r. 1750).

Pozoruhodná jsou zobrazování s atributem jazyka. Ten můžeme vidět například na obraze od A. Kerna z roku (1735/37), uloženém v Národní galerii.⁷⁰ Samotný jazyk též pozorujeme přímo v mědirytu spisu postulátora Janova kanonizačního procesu [obr. č. 15].

Vznik tohoto atributu se opírá o událost, která se uskutečnila 15. dubna 1719. Tehdy došlo k otevírání Janova hrobu ve Svatovítské katedrále. Kromě několika kostí a třech lebek byla nalezena i neporušená kostra. Po jejím očištění byla v lebce objevena narůžovělá tkáň, kterou přítomní znalci označili za jazyk.⁷¹

Relikvie, která se měla zachovat přes více než tři století, byla v následujících staletích předmětem několika zkoumání. Naposledy jí zkoumali vědci v roce 1973. Za použití tehdejší nejmodernější techniky odborná komise zjistila, že se nejedná o pozůstatek jazyka, ale o část zachovalé mozkové tkáně.⁷²

Přirozeně se výjevy stáčejí k místu jeho posledního výdechu, tedy k vodě. Není divu, že mnoho děl vzniklo právě ve spojení s tímto živlem. Krásný příklad, kdy je Nepomucký obklopen rybami můžeme vidět u sochy od W. Jorhana (1730/40), uložené v Rotthalmünsteru v Dolním Bavorsku.⁷³ Ryba se tak stává dalším světcovým atributem, se kterým ho pojí schopnost mlčet.⁷⁴

S vodou a Janem se setkáváme také u sochy od E. Q. Asama (ok. 1746) ve Vilshofenu.

Jan je také poměrně často vyobrazován ve spojení s další postavou, a to s personifikací Vltavy. Spatříme to například u obrazu od Odoarda Vicinelli z roku 1729 [obr. č. 16].

⁷⁰ Kirschbaum (pozn. 14), s. 156.

⁷¹ Polc-Ryneš (pozn. 7), s. 38-39.

⁷² Vlnas (pozn. 9), s. 143.

⁷³ Kirschbaum (pozn. 14), s. 156.

⁷⁴ Royt-Šedinová (pozn. 15), s. 118.

Jako většina patronů, tak i Johánek je občasně vyobrazován ve skupinách s dalšími zemskými patrony. Je to tak v i v případě oltáře z Neratovic [obr. č. 17] z roku 1670. Okolo hlavního obrazu ve středu se nachází ještě devět menších oválů, ve kterých jsou zobrazeni všichni čeští zemští patroni (sv. Václav, sv. Ludmila, sv. Prokop, sv. Vít, sv. Zikmund, sv. Norbert, sv. Ivan a sv. Jan Nepomucký) a Paládium.⁷⁵

5.3 Příklady narativních cyklů se sv. Janem Nepomuckým

Přirozeně se mučedník neobjevuje jen v samostatných výjevech, ale můžeme s ním sdílet jeho nejdůležitější životní události a skutky v narativních cyklech. Jsou to zejména: 1. Narození sv. Jana Nepomuckého doprovázeno světelnou září, 2. Léčba nemocných skrze sílu Panny Marie, 3. Profesor na pražské univerzitě, 4. Nesmazatelný obraz svatého Jana⁵, 5. Janova pouť ke staroboleslavskému Paládiu⁶, 6. Almužník rozdává dary chudým, 7. Jan vyčítá králi jeho krutost, 8. Zatčení, 9. Zpovídání královny, 10. Modlí se u kříže, 11. Král Václav nechává Janovi vybrat mezi mlčením nebo mučením, 12. Pálení Janova těla loučemi, 13. Svržení těla do Vltavy¹⁴, 14. Objevení nebožtíkova těla na břehu řeky, 15. Modlení se a hledání pomoci u hrobu sv. Jana Nepomuckého, 16. Nalezení Janova jazyka, 17. Glorifikace Janovi osoby.⁷⁶

James Hall ještě Kirchbauma doplňuje o další témata a to jsou: 1. Jako mladík vyučován v pomuckém klášteře, 2. Pobyt ve vězení, 4. Jan se vznáší nad Karlovým mostem.⁷⁷

Důležitou úlohu při formování obrazu Jana Nepomuckého hrála také grafika, která dokázala svatojánskou ikonografii obohatit desítkami nových motivů. Grafika zaujímala v baroku hlavně pozici média, jehož pomocí se přednášely jednotlivé výtvarné motivy mezi uměleckými centry. Z obrovské rytecké produkce čerpali plnými hrstmi jak sochaři, tak malíři. Připomínám jen některá významná díla.⁷⁸

⁷⁵Baumstark-Herzogenberg-Volk (pozn. 11), s. 104.

⁷⁶Kirchbaum (pozn. 14), s. 156.

⁷⁷Hall (pozn. 16), s. 189-190.

⁷⁸Vlnas (pozn. 9), s. 186.

Poměrně zajímavý cyklus vznikl v Praze roku 1641 v textu *Fama Posthuma Ioannis Nepomuceni* (Věhlas Jana Nepomuckého) pod rukou Karla Škréty. Na rytinách můžeme spatřit několik zajímavých výjevů: 1. Jan jako almužník [obr. č. 18], 2. Jan z nebes ukazuje světelným paprskem na jeho rodný dům v Nepomuku [obr.č.19], 3. Pout' věřících k hrobu sv. Jana Nepomuckého v katedrále sv. Víta [obr. č. 20], 4. Janovo trestání bezvěrců a lupičů hrobů [obr. č. 21], 5. František Karel Šternberk Janovi zasvěcuje kostel [obr. č. 22].⁷⁹

Rozsáhlý cyklus o jednatřiceti výjevech můžeme zhlédnout ve vydání Balbínovy *Kroniky* [obr. č. 23]. Popularita tohoto souboru byla od jeho prvního vydání (1680) tak velká, že se kniha dočkala ještě několika pozdějších vydání v několika jazycích. Soubor vznikl pod rukou císařského dvorního mědirytcce Johanna Andrease Pfeffela, který všechny scény (kromě první) zasadil do jakéhosi jeviště, kdy před hlavní scénou stojí vždy dva světci, kteří tak celý výjev kompozičně doplňují. Scény „kopírují“ Johánkuv život od narození po jeho smrt. Přirozeně tak zde nechybí např. výjev s námětem Jana jako kazatele, Jana rozmlouvající s královnou nebo světce putujícího ke staroboleslavskému. Cyklus končí modlením se věřících před Janovým hrobem a jeho Apoteózou.⁸⁰

U příležitosti svatořečení sv. Jana Nepomuckého vznikl cyklus rytin jako výzdoba Lateránské baziliky. Cyklus pochází z roku 1729-1778 od umělce Antona Birkharta. Jsou to obrazy Narození sv. Jana Nepomuckého [obr. č. 24], Mučení sv. Jana Nepomuckého [obr. č. 25], Světec jako ochránce všech utlačovaných [obr. č. 26], Sv. Jan Nepomucký, ochránce všech nemocných [obr. č. 27] Poslední je obraz Nalezení neporušeného jazyka [obr. č. 28].

Poněkud menší zobrazení zvolil také Anton Franz Maulpertsch při návrhu série obrazů, jež se dočkali vyrytí od Jakoba Matthiase Schmutzera (1796): 1. Jan se ohrazuje

⁷⁹Baumstark-Herzogenberg-Volk (pozn. 11), s. 100 – 101.

⁸⁰Ibidem, s. 131-132.

proti králi Václavovi, 2. Jan je mučen a pálen hořícími pochodněmi, 3. Házení nebožtíkova těla do řeky, 4. Jan se vznáší v oblacích, jako ochránce všech chudých a nemocných, 5. Objevení neporušeného jazyka.⁸¹

⁸¹ Künstle (pozn. 2), s. 350-351.

6. Svatojánské památky v Čechách

6.1 Nepomucké památky v Praze

6.1.1 Kostel sv. Jana Nepomuckého na Hradčanech

Zasvěcení kostela se vztahuje k jednomu z Johánkových zázraků. Jednalo se o zázračné uzdravení Terezie Veroniky Krebsové z Mejnova, která se v zoufalství uchýlila do kláštera Voršilek na Hradčanech a opravdu byla zachráněna rukou nepomuckého mučedníka.

Takový zázrak si zasloužil postavení jednoho z nejpozoruhodnějších barokních svatostáneků Prahy [obr. č. 29]. Kostel byl vystavěn za účasti K. I. Dietzenhofera v letech 1725-27. Výzdoba v interiéru pochází od V. V. Reineru.⁸²

6.1.2 Filiální kostel sv. Jana Nepomuckého ve Velké Chuchli

Kostel [obr. č. 30] byl vystavěn roku 1729. Podle zbraslavské kroniky ho nechal vybudovat bohatý polský šlechtic, který se léčil v tamních chuchelských lázních a často sem vycházel na vyhlídku. Jako poděkování za uzdravení dal vystavět kostel. Když se pak dozvěděl, že kdysi tu vedla cesta z Pražského hradu na Zbraslav a podle pověsti po ní putovával i sv. Jan Nepomucký k obrazu Panny Marie Zbraslavské ve zbraslavském cisterciáckém klášteře, nechal kostel zasvětit sv. Janu Nepomuckému.⁸³

6.1.3 Kostel sv. Jana Nepomuckého na Skalce

Kostel stojí na místě původní kaple, kterou se po světcově blahořečení rozhodlo bratrstvo servitů z novoměstského konventu rozšířit na kostel [obr. č. 31] sv. Jana Nepomuckého pod ochranou Panny Marie. Stalo se tak v letech 1730- 38. Na stavbě je jednoznačně doložena účast K. I. Dietzenhofera, jehož dílo patří k autorovým nejpozoruhodnějším barokním realizacím.⁸⁴

⁸²Baťková (pozn. 17), s. 131-132.

⁸³ <http://www.centrumbarrandov.cz/historie-farnosti/kostel-sv-jana-nepomuckeho-nad-velkou-chuchli.html>, vyhledáno 11. 4. 2014.

⁸⁴ Baťková (pozn. 17), s. 104-105.

6.1.4 Filiální kostel sv. Jana Nepomuckého v Dejvicích

Vznik kostela je spjat s výstavbou morového hřbitova. Právě u něho byla později zřízena výklenková kaple se sochou sv. Jana Nepomuckého. Na počátku 18. stol. po morové epidemii byl následně hřbitov rozšířen společně s kostelem [obr. č. 32].⁸⁵

6.1.5 Farní kostel sv. Jana Nepomuckého ve Štěchovicích

Kostel byl vystavěn dle starších plánů K. Hilberta v letech (1911-14) podle zásad pseudoromanizující architektury [obr. č. 33].⁸⁶

6.2 Nepomucké památky mimo Prahu

6.2.1 Středočeský kraj

Kopy (Mladá Boleslav) – kostel původně gotický ze 13. století, jež prošel barokní přestavbou.⁸⁷

Mladá Boleslav – barokní kostel z let 1727 je umístěn na Novoměstském náměstí. Našeho mučedníka můžeme vidět nad retábem v obraze z roku 1740 od V. V. Reinerja.⁸⁸

Stříbrná Skalice (Kolín) – jedná se o jednolodní obdélný kostel, s obdélným presbytářem a obdélníkovou sakristií z roku 1730.⁸⁹

Rejšice (Mladá Boleslav)- barokní kostel postavený r. 1730 - 35 podle projektu architekta F. I. Préea. Stavitelem se stal J. Sovenský z Dobrovic.⁹⁰

Svatý Jan (Příbram) – poutní kostelík postavený v letech 1760-64 Norbertem Kefirem ze Zákšova, nejvyšším schwarzenberským lesmistrem, na místě kaple Čtrnácti sv. Pomocníků z roku 1705. Kostelík je postaven na symbolickém půdorysu hořícího srdce s konvex-konkávně zvlněnými bočními stěnami.⁹¹

Kutná Hora – kostel je navržen podle F. M. Kaňky. Stavitelem se stal J. Domažlický, který se úkolu zhostil v letech 1734-50. Zhruba po jednom století se mu

⁸⁵ Bařková (pozn. 17), s. 235.

⁸⁶ Poche (pozn. 8), s. 505.

⁸⁷ Ibidem, s. 101.

⁸⁸ Ibidem, s. 401.

⁸⁹ Ibidem, s. 451.

⁹⁰ Ibidem, s. 224.

⁹¹ Ibidem, s. 475.

dostalo restaurování, v letech 1884-86. Za povšimnutí jistě stojí fresky z poloviny 18. století s výjevem s legendou sv. Jana Nepomuckého.⁹²

Ohaře (Kolín) – původně barokní kaple z let 1751-52. Poté kostel z r. 1813, který vyhořel a na jeho místě byl pak postaven nový klasicistní kostel z 1846-48 podle plánů ing. F. Müllera z Kouřimi.⁹³

Bukovno (Mladá Boleslav) -jedná se o pozdně barokní stavbu z let 1769-70.⁹⁴

Šemanovice (Mělník) – kostel je z roku 1803.⁹⁵

6.2.2 Plzeňský kraj

Nepomuk (Plzeň-jih) - tato stavba byla v Nepomukově rodišti založena roku 1639.⁹⁶

Trhanov (Domažlice) – původně se jedná o zámeckou kapli postavenou roku 1706. Ta byla poškozená požárem. Kostel v 19. století upraven.⁹⁷

Nové Mitrovice (Plzeň-jih) – jednolodní kostel postaven v letech 1722-26 snad dle návrhu J. Santiniho. Rozšíření se kostelu dostalo roku 1777.⁹⁸

Chříč (Plzeň-sever)– pochází z období baroka z roku 1769.⁹⁹

Hlavňovice (Klatovy) –jedná se o pozdně barokní kostel z let 1799-1808. Dostavěna roku 1654. Kostel v roce 1686 lehl spolu s městem popelem, takže byla potřebná následná obnova z let 1734-38. Dnešní podoba je pravděpodobně podle plánů K. I. Dietzenhofera.¹⁰⁰

6.2.3 Kraj Vysočina

Senožatý (Pelhřimov) – o kostele se dozvídáme v roce 1384, ovšem nutno podotknout, že byl původně jiného zasvěcení. V roce 1727 ho čekalo obnovení a

⁹² Poche (pozn. 8), s. 191.

⁹³ Ibidem, s. 525.

⁹⁴ Ibidem, s. 151.

⁹⁵ Ibidem, s. 498.

⁹⁶ Ibidem, s. 464.

⁹⁷ Ibidem, s. 72.

⁹⁸ Ibidem, s. 497.

⁹⁹ Ibidem, s. 549.

¹⁰⁰ Ibidem, s. 379.

přistavění věže snad podle plánů J. Santiniho (stavebníkem želivský opat D. A. Schindler).¹⁰¹

Vilémovice (Havlíčkův Brod) - pozdně barokní kostelík postaven okolo roku 1750.¹⁰²

Nová Ves u Chotěboře (Havlíčkův Brod) – kostel stojí na půdorysu osmiúhelníku se čtvercovým presbytářem. Postaven byl v empírovém slohu v roce 1819.¹⁰³

Humpolec (Havlíčkův Brod) – jedná se o kostel postaven v pseudogotickém stylu, který byl roku 1869 postaven J. Martinem.¹⁰⁴

6.2.4 Ústecký kraj

Staré Křečany (Děčín) – tento kostel údajně nahradil původní provizorně postavený. Postaven byl údajně italským stavitelem v letech 1736-41.¹⁰⁵

Jetřichovice (Děčín) – tento barokní kostel pochází z let 1751-52. Rozšíření se mu dostalo v letech 1788-91. Barokní věž byla přistavena na začátku 19. stol. v roce 1828.¹⁰⁶

Hřensko (Děčín)- pozdně barokní nepomucká památka z roku 1786.¹⁰⁷

Slatina (Litoměřice) – dnes pseudobarokně v 19. stol. upravený kostel. Původně gotický doložen jako farní v polovině 14. stol. (1384).¹⁰⁸

6.2.5 Královehradecký kraj

Studnice (Náchod) – původně se jednalo o domácí kapli pánů ze Studnic z roku 1696. Následně byla několikrát rozšiřována a konečného rozšíření se kostelu dostalo v roce 1947.¹⁰⁹

Vrchní Orlice (Rychnov nad Kněžnou) – postaven stavitelem K. Reinem z Rokytnice letech 1708 -12. V roce 1770 se ještě dočkal opravy a rozšíření.¹¹⁰

¹⁰¹ Poche (pozn. 8), s. 309.

¹⁰² Ibidem, s. 229.

¹⁰³ Ibidem, s. 486.

¹⁰⁴ Ibidem, s. 482.

¹⁰⁵ Ibidem, s. 412.

¹⁰⁶ Ibidem, s. 587.

¹⁰⁷ Ibidem, s. 477.

¹⁰⁸ Ibidem, s. 342.

¹⁰⁹ Ibidem, s. 459.

Svoboda nad Úpou (Trutnov) – další z kostelů postavených na místě staršího kostela (sv. Vojtěch). Datován je rokem 1777.¹¹¹

6.2.6 Karlovarský kraj

Javorná (Karlovy Vary) – kostel postaven společně se zámekem v letech 1729-30, ke kterému přiléhá.¹¹²

Nové Hamry (Karlovy Vary) – v obci na návrší můžeme pozorovat kostel sv. Jana Nepomuckého postavený v pozdním baroku v roce 1789.¹¹³

6.2.7 Pardubický kraj

Skuhrov (Ústí nad Orlicí) – barokní kostelík postaven v letech 1740.¹¹⁴

Chmelík (Svitavy) – jednolodní kostelík s půlkruhovým presbytářem. Postaven v letech 1780-82.¹¹⁵

Lány nad Důlkou (Pardubice) – tento kostel je postavený na místě zříceného dřevěného kostela v roce 1802.¹¹⁶

6.2.8 Liberecký kraj

Zálesní Lhota (Semily) – postaven v pseudogotickém slohu na konci devatenáctého století v roce 1881 na místě zaniklého kostela z roku 1595.¹¹⁷

Z tohoto výčtu kostelů vyplývá, že úcta k mučedníkovi, který byl mezi české zemské patrony zařazen jako poslední, je opravdu velice rozsáhlá. Ve všech krajích Čech jsem jich napočítala čtyřiačtyřicet.¹¹⁸

¹¹⁰ Poche (pozn. 8), s. 278.

¹¹¹ Ibidem, s. 488.

¹¹² Ibidem, s. 576.

¹¹³ Ibidem, s. 489.

¹¹⁴ Ibidem, s. 328.

¹¹⁵ Ibidem, s. 508.

¹¹⁶ Ibidem, s. 208.

¹¹⁷ Ibidem, s. 334.

¹¹⁸ Včetně Jihočeského kraje, kterému se budu věnovat podrobněji v následující kapitole.

Téměř všechny kostely byly zbudovány v období baroka či byly v baroku přestavovány. V některých případech se tak stalo až ve století devatenáctém či dvacátém.

7. Svatojánské památky v Jihočeském kraji

7.1 Omlenička

K jižnímu křídlu dnes již zámku je připojen nepomucký kostel [obr. č. 34], který byl původně zasvěcen Panně Marii Bolestné.¹¹⁹ Kostel byl postaven roku 1722 tehdejším majitelem omlenického zámku hrabětem Franzem Josefem Nützem podle plánů Michaela Prunnera.¹²⁰

Později budova přešla pod správu řádu Cisterciáků ve Vyšším Brodě a od roku 1948 je spravován českobudějovickým biskupstvím.¹²¹

Popis

Tento jednolodní kostel je na jedné straně zakončen pravoúhlým presbytářem [obr. č. 35], ke kterému se připojuje čtvercová sakristie. Po obou stranách závěru se v patře nacházejí oratoře, jež jsou zaklenuté valenou klenbou [obr. č. 35]. Hlavní loď je sklenuta plackou a ozdobena štukem s malbami poslední večeře Páně, korunování Panny Marie a svaté rodiny [obr. č. 36]. Oratoře sklenuty valeně a v sakristii se nachází placka.¹²²

V západním průčelí při hlavním vchodu se nachází dvoupatrová barokní věž [obr. č. 37], tradičně ukončená lucernou s křížem. Nad hlavním vchodem se nachází erb [obr. č. 38] stavebníků. Fasáda je členěna vysokými pilastry s kompozitními hlavicemi [obr. č. 39]. Okna jsou rámována štukem.

Vnitřní zařízení a výzdoba

K vybavení kostela patří hlavní oltář, který je zdoben sochami světců a světic s rokokovými doplňky [obr. č. 40]. Na oltářním obraze spatřujeme sv. Jana Nepomuckého s klasickými atributy obklopeného anděly. Jeden z andělů nasazuje světci věnec. Obraz namaloval F. O. Staubmann [obr. č. 41]. Naproti se nacházejí dva bohatě vyřezávané vedlejší oltáře z 1. pol. 18. stol. [obr. č. 42]. V oltářních nástavcích se v oválných rámech nacházejí obrazy Poprsí sv. Mikuláše [obr. č. 43], a sv. Pavla. Na

¹¹⁹ Obec Omlenička leží cca 6 km východně od města Kaplice a asi 15 km od města Českého Krumlova.

¹²⁰ Černý (pozn. 22), s. 152.

¹²¹ <http://www.omlenice.cz/index.php?nid=1428&lid=cs&oid=158014>, vyhledáno 10. 4. 2014.

¹²² Poche (pozn. 8), s. 530.

jednom oltáři se pak nachází soška sv. Josefa [obr. č. 44] a na druhém Pieta [obr. č. 45]. Kazatelna nese znaky hraběte Nütze a jeho ženy [obr.č. 46].¹²³

7.2 Horní Vltavice

V obci na svahu se nachází původně hřbitovní kaple, dnes kostel zasvěcen Panně Marii, sv. Josefu a sv. Janu Nepomuckému [obr. č. 47].

Základní kámen položil v roce 1724 děkan z Prachatic - P. Matthias Schlapach. Ještě téhož roku vysvětil biskup Daniel Josef von Mayern oltář s ostatky sv. Valentina a sv. Theodora. Vysvěcení se kostel dočkal od vodňanského děkana Václava Antonína Vokouna 24. září 1724.¹²⁴

Popis

Jedná se o jednolodní dispozici s čtvercovým presbytářem s obdélníkovými přístavky, který je završen štítem s ušima na severní straně [obr. č. 48], datovaný rokem 1724. Na západě je pak loď klasicky zakončena dřevěnou kruchtou [obr. č. 49]. Hlavní loď je zakončená plochým stropem se štukovým zrcadlem [obr. č. 50]. Na stěnách lizénové rámy.

Vnitřní zařízení a výzdoba

Do zařízení kostela patří hlavní oltář s obrazy sv. Jana Nepomuckého a nad ním s menším obrazem sv. Ducha [obr. č. 51] od P. van Rye z let 1724-25, které nechal zhotovit Adam František Schwarzenberg.¹²⁵ Sv. Jan Nepomucký je zde zobrazen se svatou rodinou.

Vedlejší oltáře zdobí obrazy s Pannou Marií a Nejsvětějšího srdce Páně [obr. č. 52].

E. Poche také uvádí, že ve hřbitovním areálu by se měla nacházet socha sv. Jana Nepomuckého. Faktem je, že socha zde momentálně není. Ve zmenšené podobě ji tak trochu nahradila mučednickova soška z období baroka nacházející se ve výklenku hlavní lodi [obr. č. 53].

¹²³ Poche (pozn. 8), s. 530.

¹²⁴ <http://www.sumavanet.cz/hornivltavice/fr.asp?tab=snet&id=4899&burl=>, vyhledáno 2. 4. 2014.

¹²⁵ Poche (pozn. 8), s. 422.

7.3 Svatý Jan nad Malší

Počátky této krajinné dominanty jsou doloženy historií i legendou. Na návrší původně zvaném Ločenická hora založil roku 1732 velešínský farář Jan Bernard Rierenschopf kapli sv. Jana Nepomuckého. Podle tradice prý jednoho večera nad horou spatřil pět hvězd, které považoval za znamení, že zde má postavit svatyni zasvěcenou sv. Janu Nepomuckému. Dostavěnou kapli posvětil Rierenschopfov nástupce Teofil Ignác Hostounský na světcův svátek 16. května 1735.¹²⁶

Kaple byla v letech 1778 – 82 rozšířena na kostel [obr. č. 54] kaplanem P. Vojtěchem Metlou z Velešína, avšak jeho dnešní podoba pochází ze století následujícího. Pokud tedy přihlédneme ke stáří jiných jihočeských poutních areálů, můžeme tento kostel zařadit mezi nejmladší z nich. Celé obci tak dominuje symetricky rozložený poutní areál, kterému ve středu vládne kostel, obklopen třemi rameny ambitu [obr.č. 55]. K němu se na severu připojuje fara a na opačné straně škola.¹²⁷

Popis

Jedná se o jednolodní kostel obdélníkového tvaru se sakristií připojenou na východní straně s pětibokým presbytářem, který je o něco málo nižší než hlavní loď, což je to patrně z toho důvodu, že z něhož vyrůstá malá věžička s bání.

Před jeho průčelím je kolmo přistavěna západní strana ambitu. Ambit se na obou stranách zahýbá do půdorysu písmene “U”. Mezi rameny ambitu a kostelem se nachází dvě obdélná nádvoří.

Stavba je zakončena presbytářem se sakristií v ose kostela a s hranolovou věží se schodištěm v západním průčelí. Fasáda je jednoduchá a nečleněná [obr. č. 56]. Uprostřed jižní i severní stěny se nachází dva naproti umístěné vchody s pseudogotickými portály. V horní části stěny si všimáme pásem oken. K jižní lodi je v rohu u západního křídla ambitu připojeno na schodiště, které vede na kruchtu – ta je zaklenuta plackou.

¹²⁶ Černý (pozn. 22), s. 215.

¹²⁷ Pešta (pozn. 21), s. 442-444.

Lod' kostela má plochý strop s vítězným obloukem, který dosedá na profilované hlavice pilastrů a následně další dva pilastry člení lod' zhruba v polovině délky [obr. č. 57]. V místě mezi obloukem a pilastry je vložena slepá arkáda, do které je vsazeno okno. Presbytář je rozdělen dvěma segmentem zaklenutými poli.¹²⁸

Vnitřní zařízení a výzdoba

Ze svatojánských památek se v kostele zachoval na hlavním pozlaceném rokokovém oltáři [obr. č. 58] pouze obraz sv. Jana Nepomuckého z roku 1852 a pacifikál s ostatky tohoto světce, které roku 1908 kostelu daroval místní farář P. Antonín Stropek [obr. č. 59].¹²⁹ Na oltářním obraze vidíme sv. Jana Nepomuckého, který drží v ruce palmovou ratolest a druhou rukou si přikrývá ústa na znamení mlčenlivosti [obr. č. 60].

Boční oltář je zasvěcen Panně Marii Lurdské. Ten je zdoben sochami sv. Kateřiny, sv. Barbory a sv. Josefa [obr. č. 61]. Pozoruhodnou figurální výzdobu obsahuje pseudobarokní kazatelna taktéž z 2. pol. 18. stol.¹³⁰

7.4 Člunek

V této malé vesničce se na návsi rozprostírá kostel sv. Jana Nepomuckého [obr. č. 62] z pozdně barokního období. Pro jeho stavbu dala impuls vláda Josefa II., jenž se snažil o církevní reorganizaci. Za tímto účelem byla v Člunku nejprve zřízena lokálie, která byla později (v roce 1805) povýšena na faru. Kostel se začal stavět v roce 1787 za velkého přispění farníků. Nový kostel tak nahradil dřevěnou kapličku, která se nacházela u pozdější kovárny. Vysvěcení kostela se konalo 28. října 1787.¹³¹

Popis

Kostel má jednu obdélníkovou lod', zakončenou presbytářem, který je uvnitř uzavřen půlkruhově a zvenčí trojboce [obr. č. 63]. V jižním a severním průčelí se

¹²⁸NPÚ České Budějovice, Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích, Svatý Jan nad Malší, ev. list 437-ČB.

¹²⁹Černý (pozn. 22), s. 215.

¹³⁰SOkA České Budějovice, AM ČB, Kostelní a farní inventáře, FÚ Svatý Jan nad Malší B2027, Kniha č. 57, s. 1.

¹³¹Koblasa (pozn. 28), s. 16.

nachází prolomená okna barevnou šambránou. V západním průčelí pozorujeme kamenný stuhový portál se stezkou a ušima, do kterého jsou vsazeny dřevěné dveře s původním zámkem [obr. č. 64].¹³²

Interiér lodi v pseudorománském stylu [obr. č. 65]. Loď zaklenuta třemi poli s plackami [obr. č. 66], které jsou následně členěny vpadlými konvexkonkávními poli. K zadní straně presbyteria je přistavena čtvercová sakristie [obr. č. 67]. Kruchta je podklenuta valeně do oválu s pětibokými výsečemi.¹³³

Vnitřní zařízení a výzdoba

Do tehdy nového kostela se dostala část inventářů za zaniklých kostelů sv. Barbory u Děbolína a z kaple ve Velkém Vanově u Telče.

Avšak po poválečném vysídlení německých obyvatel zůstala opuštěna fara i kostel, což vedlo k rabování a následné ztrátě většiny vybavení i archivního materiálu.

Hlavní oltář [obr. č. 68] zhotovil J. Kocáb z Jindřichova Hradce v roce 1868. Pod obloukem se pak nachází skoro 2 metry vysoký obraz [obr. č. 69] sv. Jana Nepomuckého od Rudolfa Müllera. Jan se na něm vznáší nad Karlovým mostem. Ve výklencích hlavního oltáře stojí sochy sv. Václava a sv. Vojtěcha.

Pravý boční oltář Panny Marie je pak práce truhláře Kafky z Kunžaku [obr. č. 70]. Levý boční oltář zdobí socha sv. Josefa s Ježíškem [obr. č. 71].¹³⁴

7.5 Hluboká nad Vltavou

Před založením kostela fungovala ve městě pouze kaple zámecká. Ta nejspíše po čase přestala dostačovat potřebám věřících, kteří si museli pro duchovní oporu jezdit až do Českých Budějovic. Proto bylo potřeba vystavení kostela nového.¹³⁵

Stavebníkem se stal rod Schwarzenberků, který v tu dobu na Hluboké sídlil.¹³⁶

¹³² NPÚ České Budějovice, Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích, Člunek, ev. list 1809 – JH.

¹³³ Poche (pozn. 8), s. 237.

¹³⁴ Koblása (pozn. 28), s. 18.

¹³⁵ SOkA České Budějovice, AM ČB, Pamětní kniha, Farní úřad Hluboká nad Vltavou B807 , Pamětní kniha č. 1.

¹³⁶ SOkA České Budějovice, AM ČB, Pamětní kniha, Farní úřad Hluboká nad Vltavou B807 , Pamětní kniha č. 1.

Schwarzenberkům se sv. Jan Nepomucký stal patronem a ochráncem z toho důvodu, že kníže Adam František Euseb Schwarzenberk zde údajně náhodou po několika letech odloučení natrefil na svou manželku Eleonoru Amálii, rozenou v Lobkowitz, v chrámu sv. Víta v Praze před hrobem sv. Jana Nepomuckého. V tomto momentě již dávno oba žili v odděleném manželství, ale po tomto osudovém setkání se oba usmířili a za nedlouho se jim narodil syn Josef Adama Jan Nepomuk. Eleonora pak jako poděkování obětovala sošku dítěte z ryzího stříbra a od té doby je sv. Jan Nepomucký uctíván členy rodu jako jeho zachránce.¹³⁷

Základní kámen ke kostelu sv. Jana Nepomuckého byl položen 19. listopadu 1845 za knížete Adolfa ze Schwarzenberka. Dostavěn byl o rok později podle plánů vídeňského architekta Franze Beera. Slavnostní benedikace se pak dočkal 16. května 1847 od *“jeho eminence kardinála a knížete arcibiskupa Solnohradského, knížete Bedřicha Jana Josefa Celestína ze Schwarzenbergu, vévody Krumlovského.”*¹³⁸

Popis

Kostel stojí v samém centru města a spolu se zámek tvoří jednu z dominant tohoto významného jihočeského města.

Chrám je vystavěn ve stylu romantického historismu z režného kamenného zdiva [obr. č. 72]. Hlavní loď je 50 m dlouhá a 13,25 m široká. K ní se připojuje příčná loď dlouhá 26 m a široká 11,40 m. Na západě se pak nachází jedna věž, která je vysoká 56 m. Presbytář je uzavřen polygonálně.¹³⁹

Stojíme-li před hlavním vchodem, můžeme si povšimnout do segmentu zakončeného kamenného portálu [obr. č. 73], do které jsou vsazeny dubové dveře. Z bočních stran kostela se taktéž nacházejí dvoje vstupní dveře ohraničené kamenným portálem s doplňky.

Uvnitř spatřujeme hlavní loď s křížovým stropem [obr. č. 74]. Směřující k presbytáři, jež dvířky vede do sakristie. Do oratoří pak lze vejít dveřmi z venku či

¹³⁷ Markus (pozn. 3), s.38.

¹³⁸ SOkA České Budějovice, AM ČB, Kostelní a farní inventáře, Farní úřad Hluboká nad Vltavou B807, inv. č. 57, sign. IIb16, kart. 2, s.1, cit. Ibidem.

¹³⁹ Braniš (pozn. 1), s. 101-102.

dveřmi vedoucími ze sakristie. Nad hlavním vchodem se nachází podklenutý chór postavený na dvou sloupech.

Vnitřní zařízení a výzdoba

Hlavní oltář [obr. č. 75] je zasazen do dřevěné mensy, jejíž přední stěna je rozdělena na tři pole a vyplněna gotickými kružbami. V těch je ve středu vložen kříž, monogram Panny Marie a Krista. Na horní desce je umístěn polygonální svatostánek, na rozích členěný příporami, ukončený fiálami a spojený vimperky. Na horní římse svatostánku je umístěn baldachýn, jehož stříšku tvoří gotické kružby. Pod baldachýnem se nachází relikviář sv. Jana Nepomuckého. V ose je postava Ukřižovaného.¹⁴⁰ Do hlavního oltáře jsou taktéž zasazeny ostatky sv. Jana Nepomuckého, které sem nechal dát Adam František Euseb Schwarzenberk.¹⁴¹

Oltářní obraz [obr. č. 76] namaloval R. Müller. Tomu dominuje postava sv. Jana Nepomuckého se sepjatýma rukama, oblečená do černé sutany a pláště s tmavočernou podšívkou. Na dolní části obrázku je znázorněno panorama Hradčan. Svatý se vznáší k nebesům a společnost mu dělají andělé, nesoucí jeho atributy. Jedná se o monstrance s jazykem, zapečetěnou knihu a palmový věnec.¹⁴²

Na postranním oltáři je znázorněný sv. Josef obklopený anděly [obr. č. 77]. Na ruce drží malého Ježíška. Na druhém vedlejší oltáři pak pozorují obraz se sv. Eleonorou od F. Čermáka [obr. č. 78].¹⁴³

7.6 Sedlec

Žádost o vystavění kostela byla podána přednosty osady 12. února 1856 biskupovi se slovy: *“Žádaj kostel postaviti, protože takový chrám jejich potřebě přiměřen*

¹⁴⁰Biskupství českobudějovické, Hluboká nad Vltavou, inventární soupis majetku, Hmotný majetek – movité věci II3, s. 1.

¹⁴¹Markus (pozn. 3), s. 37.

¹⁴²SOKA České Budějovice, AM ČB, Kostelní a farní inventáře, Farní úřad Hluboká nad Vltavou B807 inv. č. 57, sign. IIb16, kart. 2, s. 10.

¹⁴³SOKA České Budějovice, AM ČB, Kostelní a farní inventáře, Farní úřad Hluboká nad Vltavou B807, inv. č. 57, sign. IIb16, kart. 2, s. 12-13.

jest.”¹⁴⁴Žádost odůvodňují tak, že věřící z okolních obcí to mají do Sedlce rozhodně blíže než do Vodňan. Generální biskupský vikář tuto žádost prověřil a dne 21. června 1858 povolení udělil.

Stavba kostela probíhala pod vedením Antonína Krejčího v letech 1860-68. Od té doby zde na návsi stojí kostel sv. Jana Nepomuckého postaveného v novogotickém stylu [obr. č. 79].¹⁴⁵

Popis

Chrámová loď [obr. č. 80] má po obou stranách v zadní části rizalit z pětiosminového závěru. Presbytář užší lodě je uzavřen stejným způsobem. Loď je gotického klenutí složeného o třech křížových travé jednoduchými smaltovanými žebry spočívajících na římsě sloupu, který vyčnívá ze zdi. Nadále je loď osvětlená vysokými hrotitými okny. Presbytář užší lodě je oddělen triumfálním gotickým obloukem. Chór, na nějž vede schodiště, je zaklenut segmentově [obr. č. 81]. Věž je umístěna ve střední ose kostela. Na věži si můžeme povšimnout jednoho velkého gotického okna a několika menších po stranách. Střecha věže je jehlancová. Venkovní fasáda je hladká. Vidíme venkovní špalety u oken a portálů, jež jsou profilovány půlkruhovým žlábkem [obr. č. 82].

Vnitřní zařízení a výzdoba

Hlavní oltář je dřevěný v pseudogotickém slohu [obr. č. 83]. Nachází se tu dřevěná tumba na dvoustupňovém pódiu s pozlaceným křížem. V ní jsou uloženy ostatky sv. Jana Nepomuckého. Ve střední části oltář protínají čtyři sloupky s věžičkami a gotickými fiálami. Na oltáři se nacházejí dvě sochy sv. Josefa a sv. Linharta. Uprostřed je kříž s tělem Páně. Oltář je pak zakončen právě sochou sv. Jana Nepomuckého a pozlacenými fiálami.¹⁴⁶

¹⁴⁴SOkA České Budějovice, AM ČB, Kostelní a farní inventáře, FÚ Sedlec u Dívčic B1885, pamětní kniha č. 1.

¹⁴⁵SOkA České Budějovice, AM ČB, Kostelní a farní inventáře, FÚ Sedlec u Dívčic B1885, pamětní kniha č. 1.

¹⁴⁶SOkA České Budějovice, AM ČB, Kostelní a farní inventáře, FÚ Sedlec u Dívčic B1885, inv. č. 52, sign. II52, kart. 3, s. 2-20.

Prostor nad tumbou vedlejšího oltáře [obr. č. 84] zdobí sochy sv. Heleny a sv. Barbory. Uprostřed je nadále obraz Panny Marie s děťátkem. Odhaduje se, že právě tyto dvě sochy byly přeneseny z nedalekých Vodňan.¹⁴⁷

Po obou stranách hlavní lodě se mimo křížové cesty na pilastrech nacházejí dvě sochy. Na jižní straně nacházíme sochu Panny Marie [obr. č. 85] a vedle ní sv. Josefa [obr. č. 86]. Naproti nim se pak nachází sv. Františka z Assisi [obr. č. 87].

7.7 České Budějovice

Církevní správa v Českých Budějovicích se v druhé polovině devatenáctého století začala potýkat se závažným problémem. České Budějovice doposud tvořily jedinou farnost s katedrálním (zároveň i děkanským a farním) kostelem sv. Mikuláše.

Katedrála samozřejmě postupem času přestávala postačovat církevním potřebám. Všechny kostely stály velmi blízko středu města, takže pro mnoho věřících z okrajových částí města bylo obtížné do vzdálených kostelů docházet.

Myšlenku výstavby kostela ve svých listech z roku 1888 zahájil biskup Martin Josef Říha. Zde vyjádřil přání, aby chrám stál již za několik let, ovšem základní kámen pro stavbu nové katedrály byl položen až následujícím stoletím. Nakonec po menších problémech myšlenka stavby kostelů na periferii zvítězila a mohlo se začít stavět. Za místo, kde měl kostel stát, bylo zvoleno Linecké předměstí^{148, 149}.

Stavba započala 20. března 1914 a slavností vysvěcení se konalo o rok později v září 1915. Vedoucím stavitelem byl pověřen Antonín Procházka podle projektu emauzského spolku Antonína Möllera.¹⁵⁰

Slavnostní vysvěcení pak proběhlo o rok později v září 1915. Následující den po uctění ostatků sv. Václava a sv. Jana Nepomuckého byly při svěcení hlavního oltáře jejich ostatky vloženy do jeho horní plochy (mensy) a tam zazděny.¹⁵¹

¹⁴⁷Poche (pozn. 8), s. 299.

¹⁴⁸ V současné době součástí Krumlovského předměstí.

¹⁴⁹ Svoboda (pozn. 27), s. 20-21.

¹⁵⁰ Kropáček – Sak – Novotný (pozn. 18), s. 218.

¹⁵¹ <http://www.jannepomuckyb.cz>, vyhledáno 2. 4. 2014.

Popis

Kostel [obr. č. 88] je řešen jako trojlodní plochostropá bazilika s příčnou lodí s transeptem vloženou před chór s půlkruhovou apsidou na východní straně. V místě západního průčelí je na místo vstupu vsazena hranolová věž.

Vstupní předsíň je vymezena půlkruhovým portálem, jenž je součástí věže. Ta nese štít s reliéfem Krista jako dobrého pastýře [obr. č. 89]. Třípatrovou věž člení kordonové římsy. Vrcholí trojúhelnými štítky s drobnými lichými arkádami a střechem s makovicí a křížem. Boční strany kostela jsou v místě lodí prolomeny v přízemí čtveřicí okének v mělkých arkádách, v patře pak vysokými půlkruhovými bazilikálními okny. Transeptu po obou stranách dominují rozetová okna [obr. č. 90].

Pokud nahlédneme dovnitř, spatřujeme polokruhové kněžiště s vítězným obloukem. Kněžiště je završené konchou s patnácti nikami, ve kterých se nachází fresky se svatými [obr. č. 91]. Na obou stranách oratoře (dvouprostorové, plochostropé) se nachází okna. Ze sakristie a modlitebny vstupujeme do chodby, která objímá presbyterium.¹⁵²

Vnitřní zařízení a výzdoba

Zařízení a výzdobou kostela i farní budovy pověřil biskup Hůlka benediktinský Spolek sv. Bonifáce z pražských Emauz.¹⁵³

Oproti původnímu plánu byly do kostela umístěny tři oltáře. Hlavní oltář [obr. č. 92] byl zasvěcen sv. Janu Nepomuckému. Jeho kamenná část byla zhotovena z černého mramoru se žulovým podstavcem o třech stupních. Nad ním se nacházel veliký baldachýn na čtyřech sloupcích s obrazem uprostřed. Právě tento obraz byl a dodnes je umělecky nejcenější součástí vnitřního zařízení kostela, avšak původně byl obraz součástí katedrálního chrámu sv. Mikuláše v Českých Budějovicích. Jeho autorem je vídeňský malíř František Antonín Maulbertsch. Výjev představuje Oslavení sv. Jana Nepomuckého [obr. č. 93]. Na obraze je namalovaný vznášející se mučedník (s pěti hvězdami okolo hlavy) na koberci. Je zahalený v rochetě a plášti. Levou ruku má přitisknutou k hrudi a pravici vztahuje dopředu. Na levé straně jej doprovází anděl, který

¹⁵²NPÚ České Budějovice, Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích České Budějovice, ev. list CB 103546.

¹⁵³Svoboda (pozn. 27), s. 65.

v ruce drží krucifix. V dolní části obrazu stojí jakási skupina lidí, kteří se skloněnou hlavou klečí u mrtvého dítěte, jež má hlavu ověncenou květinami.¹⁵⁴

Za hlavním oltářem se v půlkruhu mensy nachází rozsáhlá freska [obr. č. 94] s centrálním motivem sv. Jana Nepomuckého v mandorle, obklopeného anděly. Ti v rukou drží harfy, palmové ratolesti, nápisové pásky a zlatou korunu. Sv. Jan Nepomucký je zde vyobrazen jako mladý muž středního věku oblečeného do kanovnického roucha s pěticí hvězd okolo hlavy.

Vedlejší oltář [obr. č. 95] vlevo zdobí obraz sv. Anny – patronky manželství, tkalců, mlynářů, čeledínů apod. Na obraze je znázorněna, jak vyučuje mladou dívku.

Na druhém oltáři [obr. č. 96] se nachází obraz Panny Marie Budějovické. Je datován do roku 1410. Na sloupech v hlavní lodi se nachází sošky Nejsvětějšího srdce Ježíšova [obr. č. 97], sv. Josefa [obr. č. 98], sv. Judy Tadeáše [obr. č. 99], sv. Terezie od Dítěte Ježíše [obr. č. 100].

V rohu za hlavním vstupem se pak nachází socha Panny Marie Lurdské [obr. č. 101], zasazené do grotty. Oblečené do bílého pláště, ruce má sepjaté k modlitbě.¹⁵⁵

7.8 Zahrádky

V Zahrádkách nedaleko Jindřichova Hradce se nachází malý kostelík z roku 1938.

Popis

Ten je obdélníkové dispozice, s pravouhlým presbytářem a hranolovou věží s jehlancovou střechou [obr. č. 102].¹⁵⁶ Vnějšího zdobení kostel postrádá.

Vnitřní zařízení a vybavení kostela

Podobně je tomu i s vnitřním vybavením. Sv. Jana Nepomuckého tady můžeme pozorovat akorát na vitráži [obr. č. 103], kde drží palmovou ratolest a kříž. Hlavní oltář je velice prostý – zdobí ho dřevěný krucifix [obr. č. 104]. Dále se v kostele nachází

¹⁵⁴ Svoboda (pozn. 27), s. 66.

¹⁵⁵ <http://www.jannepomuckycb.cz>, vyhledáno 2. 4. 2014

¹⁵⁶ Poche (pozn. 8), s. 326.

několik sošek. Jedná se o Madonu s malým Ježíškem [obr.č. 105], modlící se Pannu Marii [obr. č. 106], Františka z Assisi [obr. č. 107] a sv. Josefa s Ježíškem [obr. č. 108].

8. Závěr

První část bakalářské práce čtenáře seznamuje s životem světce. Popisuje Janova studia a následně kariéru světce jako notáře, oltářníka, kanovníka a generálního vikáře. Nadále popisuje začátek sporu sv. Jana Nepomuckého s králem Václavem IV., jeho průběh a následné vyvrcholení.

Práce se dále pokouší o shrnutí vývoje kultu a vyjmenování nejdůležitějších autorů, kteří zapříčinili rozšíření úcty v tohoto světce u nás i v Evropě. Rovněž se snažím poukázat i na některé smyšlené informace, které se postupem času k legendě připojují. V kapitole se také zmiňuji o době, která byla pro vývoj svatojánského kultu klíčová. Jedná se o období počátku 17. století, tedy období rekatolizace. Závěr podkapitoly se věnuje kritice nepomuckého kultu a jeho odpůrcům.

Práce neopomněla ani na kapitolu věnující se slavnostem pořádaných k počtě tohoto světce. Zmíněna je zde především svatojánská slavnost konající se u příležitosti světceva svatořečení.

Na tuto kapitolu volně navazuje kapitola o svatojánských homileticích, která čtenáři taktéž rozšiřuje povědomí o oblíbenosti mučedníka.

Zvláštní pozornost studie věnuje zobrazování světce a jeho ikonografii. Nejprve práce popisuje světcovy základní atributy. Posléze přechází k symbolům, které mučedník získal až po svém svatořečení.

V kapitole solitérních výjevů se snažím popsat sochu sv. Jana Nepomuckého na Karlově mostě, jakožto hlavního ikonograficky závazného typu. Dále příklady děl, které na sochu navazují.

Abych dokázala tvárnost světcovy ikonografie, následně přidávám několik děl, které sice nejsou tak rozšířené, ale zato jsou svým zpracováním velice zajímavé.

Pro můj výzkum četnosti svatojánských památek v Jihočeském kraji bylo potřeba porozhlédnout se rovněž po kostelech zasvěcených sv. Janu Nepomuckému v ostatních oblastech Čech a v hlavním městě.

Cílem bylo zdokumentovat všech deset krajů Čech, přičemž jsem se zaměřila výhradně na církevní památky – převážně kostely. Těm patří krátký úvod a časové

zařazení. Předmětem této kapitoly tedy není ani tak podrobné představení historie jednotlivých kostelů, jako spíše názorná ukázka obrovského počtu svatojánských památek v jednotlivých regionech a následné zařazení do časové linie dle chronologie. Důležitým rádcem mi v tomto ohledu byla publikace *Umělecké památky Čech*.

Poslední kapitola se pak věnuje samotným památkám zasvěcených sv. Janu Nepomuckému v Jihočeském kraji. Těch jsem celkem napočítala 237. Konkrétně se jedná o 8 kostelů, 93 kaplí a 84 volných soch (převážně na mostech). Dále jsem napočítala 6 kaplí, jež jsou součástí kostelů jiného zasvěcení a 46 památek jako součást liturgického vybavení kostelů, tzv. různé sošky, oltáře apod. Je zřejmé, že i tyto čísla potvrzují oblíbenost světce v tomto kraji.

Čerpáno bylo převážně z *Uměleckých památek Čech*, dále pak ze *Soupisů památek uměleckých a historických*. Některé kostely stále čekají na bližší zpracování odborníků, proto v práci bylo čerpáno z evidenčních listů Národního památkového ústavu v Českých Budějovicích a nadále z archivních materiálů poskytnutých Státním okresním archivem v Třeboni (v pobočce v Českých Budějovicích), které tyto památky popisovaly o poznání detailněji. Další doplňující informace jsem našla na internetových stránkách jednotlivých farností.

U jednotlivých staveb jsem se tedy zaměřila na jejich představení historie a následně popis interiéru a exteriéru.

Tento soupis výzdoby patronů v jednotlivých kostelech prokázal, že po boku našeho světce se nejvíce objevuje sv. Josef, Panna Marie a Nejsvětější srdce Páně. Jen okrajově jsou zde zastoupeni postavy dalších zemských patronů. Sv. Vojtěch a sv. Václava můžeme pozorovat v kostele v Člunku. Výběr dalších světců a světic v jihočeských kostelech je podmíněn potřebám prostého věřícího. Proto se v kostelech objevují světice jako sv. Kateřina a sv. Barbora.

Kostelní výzdoba představuje převážně předměty od místních českých umělců a řemeslníků.

Pokud se zaměříme na otázku objednavatelů staveb, pozorujeme důležitou roli rodu Schwarzenberků, kteří sv. Jana Nepomuckého uctívali jako svého ochránitele. Pod záštitou tohoto rodu je postaven kostel v Hluboké nad Vltavou. Schwarzenberkové se taky podíleli na výzdobě kostelů. Jedná se o kostel v Horní Vltavici.

O stavbu ostatní kostelů se také převážně zasloužili místní faráři a občané, kteří cítili potřebu vytvoření svatostánku v jejich okolí.

Jak již bylo řečeno v úvodu, práce by zasloužila ještě hlubšího zpracování, neboť výzkum památek zasvěcený českým patronům a mučedníkům, nám může podat ucelenější přehled o kulturním vývoji českého prostředí.

9. Zdroje

9.1 Literatura

- Braniš, Josef, *Soupis památek uměleckých a historických v politickém okrese Česko-Budějovickém*, Praha 1900.
- Künstle, Karl, *Ikongraphie der Heiligen II*, Freiburg im Breisgau 1926.
- Antonín Markus, *Schwarzenberská ročenka, České Budějovice 1935*.
- Blažiček, Oldřich J, *Památky archeologické – skupina historická*, Praha 1947.
- Blažiček, Oldřich J, *Sochařství baroku v Čechách*, Praha 1958.
- Polc, Jaroslav V. – Ryneš, Václav, *Svatý Jan Nepomucký, I. Život*, Řím 1972.
- Polc, Jaroslav V. – Ryneš, Václav, *Svatý Jan Nepomucký, II. Úcta*, Řím 1972.
- Poche, Emanuel, *Umělecké památky Čech. 1, A/J*, Praha 1977.
- Poche, Emanuel, *Umělecké památky Čech. 2, K/O*, Praha 1978.
- Poche, Emanuel, *Umělecké památky Čech. 3, P/Š*, Praha 1980.
- Poche, Emanuel, *Umělecké památky Čech. 4, T/Ž*, Praha 1982.
- Vlnas, Vít, *Jan Nepomucký, česká legenda*, Praha 1993.
- Polc, Jaroslav V, *Svatý Jan Nepomucký*, Praha 1993.
- Baumstark, Reinhold – Herzogenberg, Johanna – Volk, Peter, *Johannes von Nepomuk: 1393-1993*, München 1993.
- Kybalová, Jana (ved. red), *Svatý Jan Nepomucký 1393-1993: výstava Bavorského Národního muzea v Mnichově ve spolupráci s klášterem premonstrátů na Strahově v Praze s Národním muzeem v Praze*, Praha 1993.
- Kirschbaum, Engelbert, *Lexikon der christlichen Ikonographie*, Rom 1994.
- Royt, Jan – Šedinová, Hana, *Slovník symbolů. Kosmos, příroda a člověk*, Praha 1998.
- Hall, James, *Slovník námětů a symbol ve výtvarném umění*, Praha 1991.
- Baťková, Růžena, *Umělecké památky Prahy: Nové město, Vyšehrad a Vinohrady*, Praha 1998.
- Vlček, Pavel, *Umělecké památky Prahy: Pražský Hrad a Hradčany*, Praha 2000.
- Vlček, Pavel, *Umělecké památky Prahy: Velká Praha, A-L*, Praha 2012.
- Kropáček, Jiří – Sak, Robert – Novotný, Miroslav, *Encyklopedie Českých Budějovic*, České Budějovice 1998.

- Horáková, Michaela, Italský přínos svatonepomucenské homiletice na české území, in: Vilém Herold- Jaroslav Pánek (ed.), *Baroko v Itálii – Baroko v Čechách: setkávání osobností, idejí a uměleckých forem*, Praha 2003.
- Kostlán, Antonín, Vliv třicetileté války na utváření barokní mentality v českých zemích, in: Vilém Herold – Jaroslav Pánek (ed.), *Baroko v Itálii – Baroko v Čechách: setkávání osobností, idejí a uměleckých forem*, Praha 2003.
- Pešta, Jan, *Encyklopedie českých vesnic: vesnické památkové rezervace, zóny a ostatní památkově hodnotná vesnická díla v Čechách. Díl II., Jižní Čechy*, Praha 2004.
- Černý, Jiří, *Jiří Černý, Poutní místa jižních Čech: Milostné obrazy, sochy a místa zvláštní zbožnosti*, České Budějovice 2006.
- Svoboda, Rudolf, *Dějiny farnosti sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích*, České Budějovice 2010.

9.2Prameny nevydané

Státní okresní archiv České Budějovice

- SOkA České Budějovice, AM ČB, Kostelní a farní inventáře, FÚ Svatý Jan nad Malší B2027, kniha 57.
- SOkA České Budějovice, AM ČB, Pamětní kniha, FÚ Hluboká nad Vltavou B807, pamětní kniha 1.
- SOkA České Budějovice, AM ČB, Kostelní a farní inventáře, FÚ Hluboká nad Vltavou B807, inv. č. 57, sign. IIB16, kart. 2.
- SOkA České Budějovice, AM ČB, Pamětní kniha, FÚ Sedlec u Dívčic B1885, pamětní kniha 1.
- SOkA České Budějovice, AM ČB, Kostelní a farní inventáře, FÚ Sedlec u Dívčic B1885, inv. č. 52, sign. IIB52, kart. 3.

Národní památkový ústav

- NPÚ České Budějovice, Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích, Svatý Jan nad Malší, ev. list 437-ČB.
- NPÚ České Budějovice, Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích, České Budějovice, ev. list CB 103546.
- NPÚ České Budějovice, Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích, Člunek, ev. list 1809-JH.

Biskupství českobudějovické

- Biskupství českobudějovické, Hluboká nad Vltavou, inventární soupis majetku, Hmotný majetek- movité věci II3.

9.3 Internetové odkazy

- <http://www.muzeumkarlovamostu.cz/cz/historie/jan-nepomucky/karluv-most-a-sv-jan-nepomucky>
- <http://jannepomuckyczb.cz>
- www.omlenice.cz/index.php?nid=1428&lid=cs&oid=158014
- <http://www.centrumbarrandov.cz/historie-farnosti/kostel-sv-jana-nepomuckeho-nad-velkou-chuchli.html>
- <http://www.sumavanet.cz/hornivltavice/fr.asp?tab=snet&id=4899&burl=>

10. Seznam příloh

1. Kašpar Bechteler, dřevěný reliéf se scénou obrazoborectví, 1621-23, 174 x 374 cm, katedrála sv. Víta,
https://www.google.com/search?q=ka%C5%A1par+bechteler+relief&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=UhxYU4P1EliA7Qakt4GwDA&ved=0CAYQ_AUoAQ&biw=1366&bih=667#facrc=_&imgdii=_&imgrc=m5a7_HOR2umIEM%253A%3BB2ak8fncAKxb5M%3Bhttp%253A%252F%252Flh6.ggpht.com%252F-TNHo_tanUI0%252UZaAfaJ6AI%252FAAAAAAAD0s%252F3K13fRjalbM%252Fs640%252FIMG_0051.JPG%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.katedralasvatehovit.cz%252Fcs%252Fhistorie-a-dedictvi%252Finformace-o-kaplich-a-svatych%252Freliefy%3B640%3B252, vyhledáno 20.3.2014.
2. Antonín Birckhart, Slavnostní architektura před svatovítskou katedrálou v pohledu od západu, 1729, reprodukce *Jan Nepomucký, česká legenda* – Vít Vlnas, s. 163.
3. Jan Brokoff, socha sv. Jana Nepomuckého, 1691, Praha – Karlův most,
https://www.google.com/search?q=socha+sv.+jana+nepomuck%C3%A9ho+na+karlov%C4%9B+most%C4%9B&biw=1366&bih=624&tbm=isch&imgil=Vd18MtUp7JwRWM%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn0.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtbn%253AAND9GcQ8qQnv54bgB6uD4edorpe4Kv52X3HatYHopEJQiSQ-4TC1I3gh%253B533%253B800%253BjiR34QH3HWnkWM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fzamek.klasterec.cz%25252Fweb%25252Fcs-historie_03.php&source=iu&usg=__McGqLedK3czbxycJf3991v4a0k%3D&sa=X&ei=miZYU6OQEIrA7AaA6YG4Bg&ved=0CDQQ9QEwAg#facrc=_&imgdii=_&imgrc=Vd18MtUp7JwRWM%253A%3BjiR34QH3HWnkWM%3Bhttp%253A%252F%252Fzamek.klasterec.cz%252Fweb%252Fimg%252Fbrokoff%252FJohn_of_Nepomuk.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fzamek.klasterec.cz%252Fweb%252Fcs-historie_03.php%3B533%3B800, vyhledáno 20.3.2014.

4. Mathias Rauchmiller, bozzeto k soše sv. Jana Nepomuckého na Karlově mostě, 1681, NG Praha,
Johannes von Nepomuk: 1393-1993 (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk, Bayerisches National Museum 1993, s. 114.
5. Jan Brokoff, socha sv. Jana Nepomuckého, 1681, Praha – Karlův most,
https://www.google.com/search?q=socha+sv.+jana+nepomuck%C3%A9ho+na+karlov%C4%9B+most%C4%9B&biw=1366&bih=624&tbm=isch&imgil=Vd18MtUp7JwRWM%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn0.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtbn%253AANd9GcQ8qQnv54bgB6uD4edorpe4Kv52X3HatYHopEJQiSQ-4TC1I3gh%253B533%253B800%253BjiR34QH3HWnkWM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fzamek.klasterec.cz%25252Fweb%25252Fcs-historie_03.php&source=iu&usg=__McGqLedK3czbxycJf3991v4a0k%3D&sa=X&ei=miZYU6OQEIrA7AaA6YG4Bg&ved=0CDQQ9QEwAg#facrc=_&imgdii=_&imgrc=gBEQyaJ2GwgopM%253A%3BnW-u1SZjNcghEM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.fototuristika.cz%252Fdata%252Fwysiwyg%252Ftips%252F425%252Fimage%252Fsv.Jan_Nepomuck%2525C3%2525BD_3.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.fototuristika.cz%252Ftips%252Fdetail%252F425%3B555%3B371, vyhledáno dne 20. 3. 2014.
6. Jean Baptiste Mathey, Podstavec k soše sv. Jana Nepomuckého, 1681, Praha – Karlům most,
https://www.google.com/search?q=socha+sv.+jana+nepomuck%C3%A9ho+na+karlov%C4%9B+most%C4%9B&biw=1366&bih=624&tbm=isch&imgil=Vd18MtUp7JwRWM%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn0.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtbn%253AANd9GcQ8qQnv54bgB6uD4edorpe4Kv52X3HatYHopEJQiSQ-4TC1I3gh%253B533%253B800%253BjiR34QH3HWnkWM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fzamek.klasterec.cz%25252Fweb%25252Fcs-historie_03.php&source=iu&usg=__McGqLedK3czbxycJf3991v4a0k%3D&sa=X

&ei=miZYU6OQEIrA7AaA6YG4Bg&ved=0CDQQ9QEwAg#facrc=_&imgdii=_&imgrc=ALVIM5bOOcrLgM%253A%3BqXi5rt3LxKIIvM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.praguecityline.cz%252Fwp-content%252Fgallery%252Fkarluv-most-sochy%252F16-sv-jan-nepomucky110628_001.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.praguecityline.cz%252Fprazske-pamatky%252Fsocha-sv-jana-nepomuckeho-na-karlove-moste%3B800%3B533, vyhledáno 20. 3. 2014.

7. Jean – Baptiste Mathey, bronzová deska – zpověď královny, 1682, Karlův most, *Johannes von Nepomuk: 1393-1993* (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk, Bayerisches National Museum 1993, s. 119.
8. Jean – Baptiste Mathey, bronzová deska – svržení Janova těla z mostu, 1682, Karlův most, *Johannes von Nepomuk: 1393-1993* (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk, Bayerisches National Museum 1993, s. 118.
9. Jean – Baptiste Mathey, erb, socha sv. Jana Nepomuckého, Karlův most, *Johannes von Nepomuk: 1393-1993* (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk, Bayerisches National Museum 1993, s. 118.
Jean – Baptiste Mathey, latinský nápis, socha sv. Jana Nepomuckého, Karlův most, *Johannes von Nepomuk: 1393-1993* (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk, Bayerisches National Museum 1993, s. 118.
10. Franz Preiss, socha sv. Jana Nepomuckého, před 1700, Katedrála sv. Víta, *Johannes von Nepomuk: 1393-1993* (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk, Bayerisches National Museum 1993, s. 30.
11. Agostino Cornacchini, socha sv. Jana Nepomuckého, 1731, Řím, mostecká socha, *Johannes von Nepomuk: 1393-1993* (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk, Bayerisches National Museum 1993, s. 31.

12. Geaetano Altobelli, socha sv. Jana Nepomuckého, okolo r. 1737, Řím, San Lorenzo in Lucina,
Johannes von Nepomuk: 1393-1993 (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk,Beyerisches National Museum 1993, s. 31.
13. C.D.Asam, sv. Jan Nepomucký klečí před obrazem staroboleslavského Paládia, 1738, Messkirch,
https://www.google.cz/search?q=Johanna+Martina+Schmidta+Johann+von+Nepomuk+Strassengel&es_sm=93&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=jo5YU7_YKofPOefvgcAP&ved=0CAgQ_AUoAQ&biw=1366&bih=624#q=C.+D.+Asam%2C+Johannes+von+Nepomuk%2C+Messkirch&tbm=isch&facrc=_&imgrc=MXU4YpaDiGsW_M%253A%3BkJKZrxjWeehpAM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.heiligenlexikon.de%252FFotos%252FJohannes_Nepomuk4.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.heiligenlexikon.de%252FBiographienJ%252FJohannes_Nepomuk.htm%3B622%3B1000, vyhledáno 30.3. 2014.
14. Giovanni Battista Pittoni, Glorifikace sv. Jana Nepomuckého, okolo 1735, zámecká kaple v Schönbrunnu,
Johannes von Nepomuk: 1393-1993 (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk,Beyerisches National Museum 1993, s. 187.
15. Michael Friedrich von Althann, Jazyk jako důkaz zázraku, 1728, 11,8 cm x 9,5 cm Řím,
Johannes von Nepomuk: 1393-1993 (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk,Beyerisches National Museum 1993, s. 129.
16. Odoardo Vicinelli, Shození a nanebevzetí sv. Jana Nepomuckého, 288cmx190cm, 1729, Řím,
Johannes von Nepomuk: 1393-1993 (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk,Beyerisches National Museum 1993, s. 138.

- 17.** Oltář s poprsím sv. Jana Nepomuckého, 63 x 51cm, okolo r 1670, Netolice,
Johannes von Nepomuk: 1393-1993 (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk,Beyerisches National Museum 1993, s. 104.
- 18.** Karel Škréta, Fama Posthuma Ioannis Nepomuceni, Sv. Jan jako almužník, 1641, Praha,
Johannes von Nepomuk: 1393-1993 (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk,Beyerisches National Museum 1993, s. 100.
- 19.** Karel Škréta, Fama Posthuma Ioannis Nepomuceni, Sv. Jan ukazuje na paprsku z nebes svůj rodný dům, 1641, Praha,
Johannes von Nepomuk: 1393-1993 (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk,Beyerisches National Museum 1993, s. 100.
- 20.** Karel Škréta, Fama Posthuma Ioannis Nepomuceni, Pout' věřících k hrobu sv. Jana Nepomuckého, 1641, Praha,
Johannes von Nepomuk: 1393-1993 (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk,Beyerisches National Museum 1993, s. 101.
- 21.** Karel Škréta, Fama Posthuma Ioannis Nepomuceni, Sv. Jan Nepomucký trestá lupiče a bezvěrce, 1641, Praha,
Johannes von Nepomuk: 1393-1993 (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk,Beyerisches National Museum 1993, s. 101.
- 22.** Karel Škréta, Fama Posthuma Ioannis Nepomuceni, Karel Šternberk Janovi zasvěcuje kostel, 1641, Praha,
Johannes von Nepomuk: 1393-1993 (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk,Beyerisches National Museum 1993, s. 101.

- 23.** Johann Andreas Pfeffel, Vita B. Joannis Nepomuceni, titulní stránka, 1725, Augsburg,
Johannes von Nepomuk: 1393-1993 (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk, Bayerisches National Museum 1993, s. 131
- 24.** Anton Bickhart, mědiryt pro výzdobu Lateránské baziliky po svatořečení sv. Jana Nepomuckého, Narození sv. Jana Nepomuckého, 13,7 x 8,1 cm, po 1729, Praha,
Johannes von Nepomuk: 1393-1993 (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk, Bayerisches National Museum 1993, s. 155.
- 25.** Anton Bickhart, mědiryt pro výzdobu Lateránské baziliky po svatořečení sv. Jana Nepomuckého, Mučení sv. Jana Nepomuckého, 13,7 x 8,1 cm, po 1729, Praha,
Johannes von Nepomuk: 1393-1993 (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk, Bayerisches National Museum 1993, s. 156.
- 26.** Anton Bickhart, mědiryt pro výzdobu Lateránské baziliky po svatořečení sv. Jana Nepomuckého, Světec jako ochránce všech utlačovaných, 13,7 x 8,1 cm, po 1729, Praha,
Johannes von Nepomuk: 1393-1993 (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk, Bayerisches National Museum 1993, s. 157.
- 27.** Anton Bickhart, mědiryt pro výzdobu Lateránské baziliky po svatořečení sv. Jana Nepomuckého, Světec, ochránce všech nemocných, 13,7 x 8,1 cm, po 1729, Praha,
Johannes von Nepomuk: 1393-1993 (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk, Bayerisches National Museum 1993, s. 157.
- 28.** Anton Bickhart, mědiryt pro výzdobu Lateránské baziliky po svatořečení sv. Jana Nepomuckého, Nalezení neporušeného jazyka, 13,7 x 8,1 cm, po 1729, Praha,
Johannes von Nepomuk: 1393-1993 (kat.výst) 1993, Reinhold Baumstark-Johanna von Herzogenberg-Peter Volk, Bayerisches National Museum 1993, s. 157.

29. Kostel sv. Jana Nepomuckého v Praze na Hradčanech, 1725- 27, doložena účast K.

I. Dietzenhofera,

https://www.google.com/search?q=kostel+sv.+jana+nepomuck%C3%A9ho+na+hrad%C4%8Danech&biw=1366&bih=624&tbm=isch&imgil=FSfQdTz-Il7a8M%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn0.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtbn%253AANd9GcRv9JTTYum6Bp_tfvXZj89XOD8wvPSkSBP2LFzF7mgr_eeI7No%253B555%253B371%253BsOaFuC1VyOjR4M%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.fototuristika.cz%25252Ftips%25252Fdetail%25252F799&source=iu&usg=__hindipYUtx0Wz96-p3HdrT09t_g%3D&sa=X&ei=ljdZU8zVKqqg7Aadi4GADA&ved=0CDkQ9QEwBA#facrc=_&imgdii=_&imgrc=FSfQdTz-Il7a8M%253A%253BsOaFuC1VyOjR4M%253Bhttp%253A%252F%252Fwww.fototuristika.cz%252Fdata%252Fwysiwyg%252Ftips%252F799%252Fimage%252Fvojensk%2525C3%2525BD_kostel_sv.Jana_Nepomuck%2525C3%2525A9ho_1.jpg%253Bhttp%253A%252F%252Fwww.fototuristika.cz%252Ftips%252Fdetail%252F799%253B555%253B371, vyhledáno 30. 3. 2014

30. Filiální kostel sv. Jana Nepomuckého ve Velké Chuchli, 1729

<http://www.nockostelu.cz/?pg=kost1309>, vyhledáno 30.3.2014

31. Kostel sv. Jana Nepomuckého na Skalce, 1730-38, účast architekta K. I.

Dietzenhofera,

https://www.google.cz/search?q=31.+Kostel+sv.+Jana+Nepomuck%C3%A9ho+na+Skalce&es_sm=93&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=dzxZU6ujHO2B7QaCIIHADg&ved=0CAkQ_AUoAg&biw=1366&bih=624#facrc=_&imgrc=QY6YgrTRwhiuxM%253A%253BHK9awzNcPixKHM%253Bhttp%253A%252F%252Fpamatky.praha.eu%252Fpublic%252Fd2%252F31%252F11%252F1027291_140342_celkovy_pohled_se_zdi_po.jpg%253Bhttp%253A%252F%252Fpamatky.praha.eu%252Fjnp%252Fc%252Fgranty%252Fprehled_poskytnutych_grantu%252Fprehled_poskytnutych_grantu_v_roce_2010%252Fprehled_poskytnutych_grantu_v_roce_2010-grant_c_82_kostel_sv_jana_nepomuckeho_na_scalce_nove_mesto_praha_2_index.html%253B450%253B600, vyhledáno 30.3.2014

- 32.** Filiální kostel sv. Jana Nepomuckého v Dejvicích, poč. 18. stol.
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Praha,_Dejvice,_kostel_sv._Jana_Nepomuck%C3%A9ho_01.JPG, vyhledáno 30.3.2014
- 33.** Farní kostel sv. Jana Nepomuckého ve Štěchovicích, 1911-1914, K. Hilbert
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kostel_stech.JPG, vyhledáno 30. 3. 2014
- 34.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, 1722, Michael Prunner, foto: Zuzana Vybíralová
- 35.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, 1722, Michael Prunner, Presbytář a hlavní loď, foto: Zuzana Vybíralová
- 36.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, 1722, Michael Prunner, klenutí, foto: Zuzana Vybíralová
- 37.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, 1722, Michael Prunner, barokní věž, foto: Zuzana Vybíralová
- 38.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, 1722, Michael Prunner, erb nad vchodem, foto: Zuzana Vybíralová
- 39.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, 1722, Michael Prunner, fasáda kostela, foto: Zuzana Vybíralová
- 40.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, Oltář, foto: Zuzana Vybíralová
- 41.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, Oltářní obraz, F. O. Staubmann, foto: Zuzana Vybíralová

42. Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, Vedlejší oltář se sochou Nejsvětějšího srdce Páně, 1. pol. 18. stol., foto: Zuzana Vybíralová

Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, Vedlejší oltář se sochou Piety, 1. pol. 18. stol., foto: Zuzana Vybíralová

43. Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, Obraz se sv. Mikulášem, 1. pol. 18. stol., foto: Zuzana Vybíralová

44. Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, soška Nejsvětějšího srdce Páně, 1. pol. 18. stol., foto: Zuzana Vybíralová

45. Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, soška Piety, 1. pol. 18. stol., foto: Zuzana Vybíralová

46. Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, kazatelna, 1. pol. 18. stol., foto: Zuzana Vybíralová

47. Kostel sv. Jana Nepomuckého v Horní Vltavici, celkový pohled na kostel, 1724,
https://www.google.cz/search?q=kostel+sv.+Jana+Nepomuck%C3%A9ho+Horn%C3%AD+Vltavice&es_sm=93&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=duVbU-zbN87T7AbGt4GABQ&ved=0CAYQ_AUoAQ&biw=1366&bih=667#facrc=_&imgdii=_&imgrc=NooQnAUiu_uZzM%253A%3BmwmMFTvjnR6w4M%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.kohoutikriz.org%252Fimages%252Ffringo5.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.kohoutikriz.org%252Fpriloha%252Ffringo.php%3B450%3B338, vyhledáno 1. 4. 2024

48. Kostel sv. Jana Nepomuckého v Horní Vltavici, pohled na barokní štít, 1724,
https://www.google.cz/search?q=kostel+sv.+Jana+Nepomuck%C3%A9ho+Horn%C3%AD+Vltavice&es_sm=93&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=duVbU-zbN87T7AbGt4GABQ&ved=0CAYQ_AUoAQ&biw=1366&bih=667#facrc=_&imgdii=_&imgrc=UeWbZQWNrs1gwM%253A%3BO8RJhT8pX7CZM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.kostelycz.cz%252Ffoto%252F62vltavice.jpg%3Bhttp%253

A%252F%252Fwww.kostelycz.cz%252Fokresy%252Fprachatice.htm%3B328%3B492,vyhledáno 1.4.2014.

- 49.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Horní Vltavici, pohled na kruchtu, 1724, foto: Zuzana Vybíralová
- 50.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Horní Vltavici, strop kostela, 1724, foto: Zuzana Vybíralová
- 51.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Horní Vltavici, hlavní oltář, P. van Rye, 1724-25, foto: J. Půlkrábek
- 52.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Horní Vltavici, vedlejší oltáře, 1724, foto: J. Půlkrábek
- 53.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Horní Vltavici, soška sv. Jana Nepomuckého v hlavní lodi kostela, 1724, foto: J. Půlkrábek
- 54.** Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Svatý Jan nad Malší, pohled na kostel, celkový pohled na kostel, 1778-82,
https://www.google.cz/search?q=kostel+sv.+Jana+Nepomuck%C3%A9ho+Svat%C3%BD+Jan+nad+Mal%C5%A1%C3%AD&es_sm=93&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=E91dU8qDM4zrOavVgMAB&ved=0CAkQ_AUoAg&biw=1366&bih=667#facrc=_&imgsrc=OqUOEcCTqWxcSM%253A%3BRU0vrSIcsP35AM%3Bhttp%253A%252F%252Fupload.wikimedia.org%252Fwikipedia%252Fcommons%252Fthumb%252Fc%252Fcc%252FSvatyJanNadMalsi-2011-07-25-KostelOdSeverovychodu.jpg%252F254px-SvatyJanNadMalsi-2011-07-25-KostelOdSeverovychodu.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fcs.wikipedia.org%252Fwiki%252FSvat%2525C3%2525BD_Jan_nad_Mal%2525C5%2525A1%2525C3%2525AD%3B254%3B191, vyhledáno 14.4.2014.

- 55.** Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Svatý Jan nad Malší, 1778- 82, ambit,
https://www.google.cz/search?q=kostel+sv.+Jana+Nepomuck%C3%A9ho+Svat%C3%BD+Jan+nad+Mal%C5%A1%C3%AD&es_sm=93&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=E91dU8qDM4zrOavVgMAB&ved=0CAkQ_AUoAg&biw=1366&bih=667#facrc=_&imgdii=_&imgrc=X-nbK9Ymthzl-M%253A%3B6VxkTONKXvkxoM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.pf.jcu.cz%252Fothers%252Fokoli%252Fimages%252F149.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.pf.jcu.cz%252Fothers%252Fokoli%252Fkost%252Fsvatyjan.htm%3B590%3B409, vyhledáno 14.4.2014.
- 56.** Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Svatý Jan nad Malší, 1777-82, věž v západním průčelí,
https://www.google.com/search?q=svat%C3%BD+jan+nad+mal%C5%A1%C3%AD&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=daxgU9eMLrPn7AbWkoHQBQ&sqi=2&ved=0CAcQ_AUoAg&biw=1366&bih=667#facrc=_&imgdii=_&imgrc=laYojcrZKM1ePM%253A%3BFmWPCnkSpTtERM%3Bhttp%253A%252F%252F4.bp.blogspot.com%252F-gjP0buUCzvw%252FUB3iuXgdq-I%252FAAAAAAAAAAJPQ%252Fn0yWRtQL21c%252Fs1600%252FSJkostel.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Frozhlady2010.blogspot.com%252F2012%252F08%252Fsvaty-jan-nad-malsi.html%3B1500%3B1000, vyhledáno 14.4.2014
- 57.** Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Svatý Jan nad Malší, 1777-84, hlavní loď kostela, foto: Zuzana Vybíralová
- 58.** Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Svatý Jan nad Malší, 1777-84, hlavní oltář, foto: Zuzana Vybíralová
- 59.** Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Svatý Jan nad Malší, 1777-84, pacifikál s uloženým ostatky sv. Jana Nepomuckého, foto: Zuzana Vybíralová

- 60.** Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Svatý Jan nad Malší, 1777-84, oltářní obraz sv. Jana Nepomuckého, 1852, foto: Zuzana Vybíralová
- 61.** Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Svatý Jan nad Malší, 1777-84, Boční oltář Panny Marie Lurdské, foto: Zuzana Vybíralová
- 62.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Člunku, 1787, celkový pohled na kostel, foto: Zuzana Vybíralová
- 63.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Člunku, 1787, presbytář zvenčí, foto: Zuzana Vybíralová
- 64.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Člunku, 1787, portál, foto: Zuzana Vybíralová
- 65.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Člunku, 1787, klenutí, foto: Zuzana Vybíralová
- 66.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Člunku, 1787, sakristie, foto: Zuzana Vybíralová
- 67.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Člunku, 1787, hlavní oltář, J. Kocáb, 1868 foto: Zuzana Vybíralová
- 68.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Člunku, 1787, obraz na hlavním oltáři, foto: Zuzana Vybíralová
- 69.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Člunku, 1787, boční oltář, Kafka z Kunžaku, foto: Zuzana Vybíralová
- 70.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Člunku, 1787, boční oltář, foto: Zuzana Vybíralová
- 71.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Hluboké nad Vltavou, 1845 – 47, Franz Beer,

https://www.google.com/search?q=kostel+sv.+jana+nepomuck%C3%A9ho+hlubok%C3%A1+nad+vltavou&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=v7VaU-K0MKqg7Aadi4GADA&ved=0CAcQ_AUoAg&biw=1366&bih=624#facrc=_&imgdii=_&imgrc=VvCRqdRs06fBkM%253A%3BM26CACU629xOiM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.fotoalpy.cz%252Fpictures%252F294-H00x_9773_v.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.fotoalpy.cz%252Fgalerie%252Fnovohradsko-a-hluboka-04-2012%252F%3B400%3B600, vyhledáno 15.4.2014

- 72.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Hluboké nad Vltavou, 1845 – 47, Franz Beer, vstupní portál, foto: Zuzana Vybíralová
- 73.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Hluboké nad Vltavou, 1845 – 47, Franz Beer, hlavní loď, foto: Zuzana Vybíralová
- 74.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Hluboké nad Vltavou, 1845 – 47, Franz Beer, hlavní oltář, foto: Zuzana Vybíralová
- 75.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Hluboké nad Vltavou, 1845 – 47, Franz Beer, obraz sv. Jana Nepomuckého na hlavním oltáři, R. Müller, foto: Zuzana Vybíralová
- 76.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Hluboké nad Vltavou, 1845 – 47, Franz Beer, oltářní obraz, R. Müller, foto: Zuzana Vybíralová
- 77.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Hluboké nad Vltavou, 1845 – 47, Franz Beer, vedlejší oltář se sv. Josefem, foto: Zuzana Vybíralová
- 78.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Hluboké nad Vltavou, 1845 – 47, Franz Beer, oltář se sv. Eleonorou, Čermák, foto: Zuzana Vybíralová

- 79.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Sedlci, 1860 – 68, Antonín krejčí, foto: Zuzana Vybíralová
- 80.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Sedlci, 1860 – 68, Antonín krejčí, klenutí, foto: Zuzana Vybíralová
- 81.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Sedlci, 1860 – 68, Antonín krejčí, chór foto: Zuzana Vybíralová
- 82.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Sedlci, 1860 – 68, Antonín krejčí, fasáda, foto: Zuzana Vybíralová
- 83.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Sedlci, 1860 – 68, Antonín krejčí, hlavní oltář, foto: Zuzana Vybíralová
- 84.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Sedlci, 1860 – 68, Antonín krejčí, vedlejší oltář Panny Marie, foto: Zuzana Vybíralová
- 85.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Sedlci, 1860 – 68, Antonín krejčí, socha Panny Marie, foto: Zuzana Vybíralová
- 86.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Sedlci, 1860 – 68, Antonín krejčí, socha sv. Josefa, foto: Zuzana Vybíralová
- 87.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Sedlci, 1860 – 68, Antonín krejčí, socha sv. František z Assisi, foto: Zuzana Vybíralová
- 88.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915, Antonín Möller,
<https://www.google.com/search?q=kostel+sv.+jana+nepomuck%C3%A9ho+v+%C4%8Desk%C3%BDch+bud%C4%9Bjovic%C3%ADch&source=lnms&tbm=isch&>

sa=X&ei=0wdiU92SFPPA7Aa8xIC4Aw&sqi=2&ved=0CAcQ_AUoAg&biw=1366
&bih=624#facrc=_&imgrc=VKA8Vglu-
1mZIM%253A%3BPWkeDaYPIjgSUM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.npu-
cb.eu%252Fdata%252Feditor%252F178cs_1_big.jpg%3Bhttp%253A%252F%252F
www.npu-cb.eu%252Fpamatky-v-jihoceskem-kraji%252Fnove-prohlasene-a-
zrusene-pamatky-v-jihoceskem-kraji%252Fprehled-nove-prohlasenych-
nemovitych-pamatek%252Frok-2009%252F%3B1024%3B768, vyhledáno 5.4.2013

89. Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915, Antonín Möller, vstupní portál, foto: Zuzana Vybíralová

90. Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915, Antonín Möller, rosetová okna v transeptu,
https://www.google.com/search?q=kostel+sv.+jana+nepomuck%C3%A9ho+v+%C4%8Desk%C3%BDch+bud%C4%9Bjovic%C3%ADch&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=0wdiU92SFPPA7Aa8xIC4Aw&sqi=2&ved=0CAcQ_AUoAg&biw=1366&bih=624#facrc=_&imgdii=_&imgrc=xtlXX83NrT6wfM%253A%3BYpikIBwLCH3hM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.kostelycz.cz%252Ffoto%252F18budejicejn.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.kostelycz.cz%252Fokresy%252Fbudejice.htm%3B593%3B417, vyhledáno 15.4.2014

91. Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915, Antonín Möller, kněžiště, foto: Zuzana Vybíralová

92. Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915, Antonín Möller, hlavní oltář,
<http://www.jannepomuckycb.cz/images/interier/2011-06-30%2018-56-15.JPG>,
vyhledáno 15. 4. 2014

- 93.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915, Antonín Möller, obraz sv. Jana Nepomuckého na hlavním oltáři, Antonín Maulbertsch, foto: Zuzana Vybíralová
- 94.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915, Antonín Möller, freska,
<http://www.jannepomuckyb.cz/images/interier/2011-06-30%2018-58-25.JPG>,
vyhledáno 15.4.2014
- 95.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915, Antonín Möller, vedlejší oltář sv. Anny,
<http://www.jannepomuckyb.cz/images/interier/2011-06-30%2018-57-46.JPG>,
vyhledáno 15.4.2014
- 96.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915, Antonín Möller, vedlejší oltář Panny Marie Budějovické,
<http://www.jannepomuckyb.cz/images/interier/2011-06-30%2018-58-37.JPG>,
vyhledáno 15. 4. 2014
- 97.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915, Antonín Möller, socha Nejsvětější srdce Ježíšovo,
<http://www.jannepomuckyb.cz/index.php?page=interier>, vyhledáno 15. 4. 2014
- 98.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915, Antonín Möller, socha sv. Josefa,
<http://www.jannepomuckyb.cz/index.php?page=interier>, vyhledáno 15. 4. 2014
- 99.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915, Antonín Möller, socha sv. Judy Tadeáše,
<http://www.jannepomuckyb.cz/index.php?page=interier>, vyhledáno 15. 4. 2014

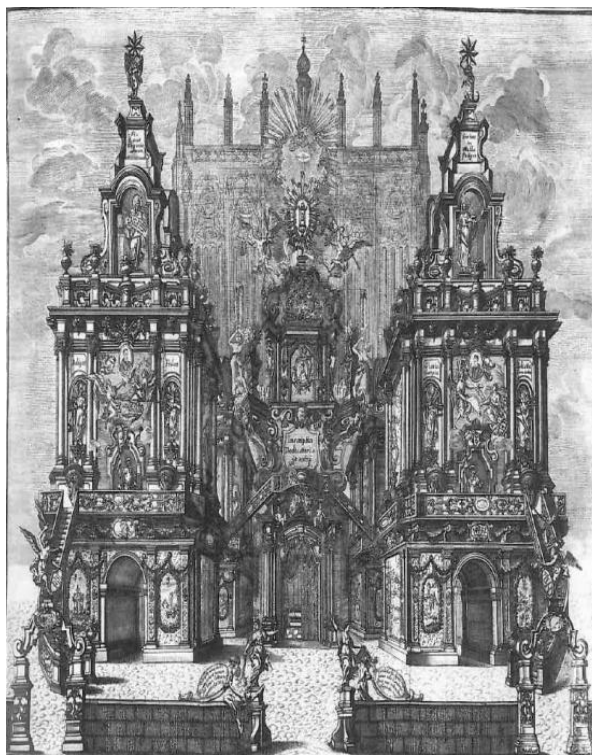
- 100.**Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915, Antonín Möller, socha sv. Terezie od Dítěte Ježíše,
<http://www.jannepomuckycb.cz/index.php?page=interier>, vyhledáno 15. 4. 2014
- 101.**Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915, Antonín Möller, socha sv. Panny Marie Lurdské,
<http://www.jannepomuckycb.cz/index.php?page=interier>, vyhledáno 15. 4. 2014
- 102.** Kostel sv. Jana Nepomuckého v Zahrádkách, 1938, foto: Brněnské biskupství
- 103.**Kostel sv. Jana Nepomuckého v Zahrádkách, 1938, vitráž, foto: Brněnské biskupství
- 104.**Kostel sv. Jana Nepomuckého v Zahrádkách, 1938, hlavní oltář, foto: Brněnské biskupství
- 105.**Kostel sv. Jana Nepomuckého v Zahrádkách, 1938, Madona s Ježíškem, foto: Brněnské biskupství
- 106.**Kostel sv. Jana Nepomuckého v Zahrádkách, 1938, socha Panny Marie, foto: Brněnské biskupství
- 107.**Kostel sv. Jana Nepomuckého v Zahrádkách, 1938, socha sv. Františka z Assisi, foto: Brněnské biskupství
- 108.**Kostel sv. Jana Nepomuckého v Zahrádkách, 1938, socha sv. Josefa s Ježíškem, foto: Brněnské biskupství

11. Obrazová příloha

obr. č. 1.: Kašpar Bechteler, reliéf v chrámu sv. Víta, 1621-23

Obr. č. 2.: Antonín Birchart, rytina – slavnostní architektura nepomuckých slavností před katedrálou sv. Víta, 1729

Obr. č. 3.: Jan Brokoff, socha sv. Jana Nepomuckého na Karlově mostě, 1683

Obr. č. 4.: Mathias Rauchmiller, bozzeto, 1681, NG Praha

Obr. č. 5.: Jan Brokoff, socha sv. Jana Nepomuckého na Karlově mostě, 1683

Obr. č. 6.: Jean – Baptiste Mathey, Podstavec k soše sv. Jana Nepomuckého, 1681

Obr. č. 7.: Jan Brokoff, bronzová deska – zpověď královny, 1682

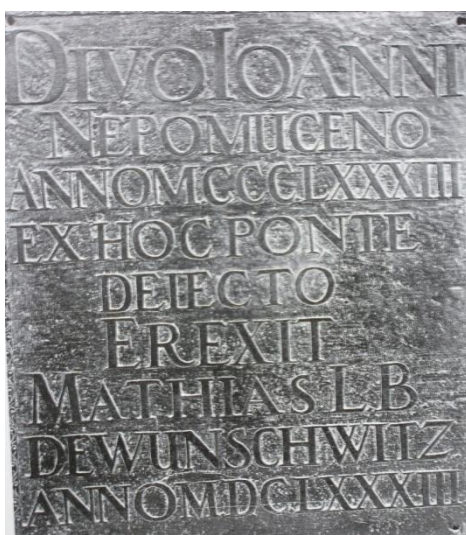
Obr. č. 8.: Jan Brokoff, svržení Janova těla z mostu, 1682

Obr. č. 9.: Jean – Baptiste Mathey, erb, 1681

Obr. č. 9.: Jean – Baptiste Mathey, latinský nápis, 1681

Obr. č. 10.: Franz Preiss, socha sv. Jana Nepomuckého, před 1700

Obr. č. 11.: Agostino Coruacchini, socha sv. Jana Nepomuckého, 1731

Obr. č. 12.: Gaetano Altobelli, socha sv. Jana Nepomuckého, okolo 1737

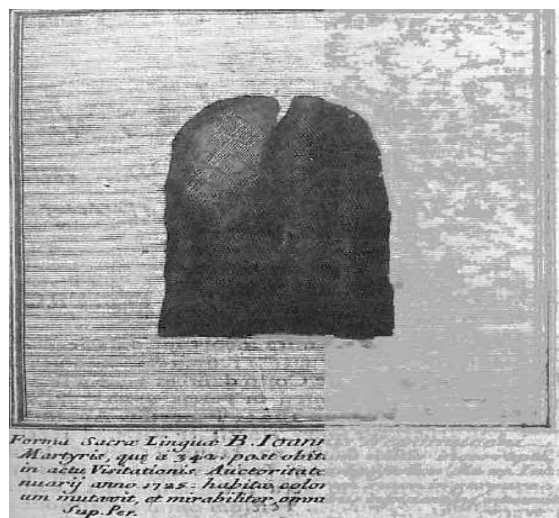
Obr. č. 13.: C. D. Asam, sv. Jan pokleká před obrazem staroboleslavského Paládia,
1738

Obr. č. 14.: Giovanni Battista Pittoni, Glorifikace sv. Jana Nepomuckého, okolo 1735

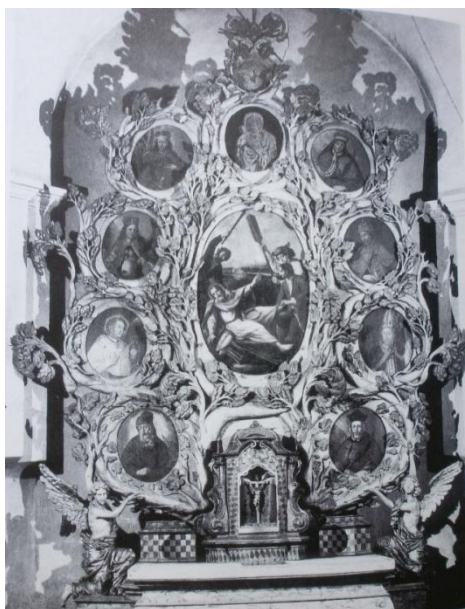
Obr. č. 15.: Michael Friedrich von Althann, Jazyk jako důkaz zázraku, 1728

Obr. č. 16.: Odorado Vicinelli, Shození z mostu a následné nanebevzetí sv. Jana Nepomuckého, 1729

Obr. č. 17.: Oltář z Netolic s poprsím sv. Jana Nepomuckého a dalšími zemskými patrony, 1670

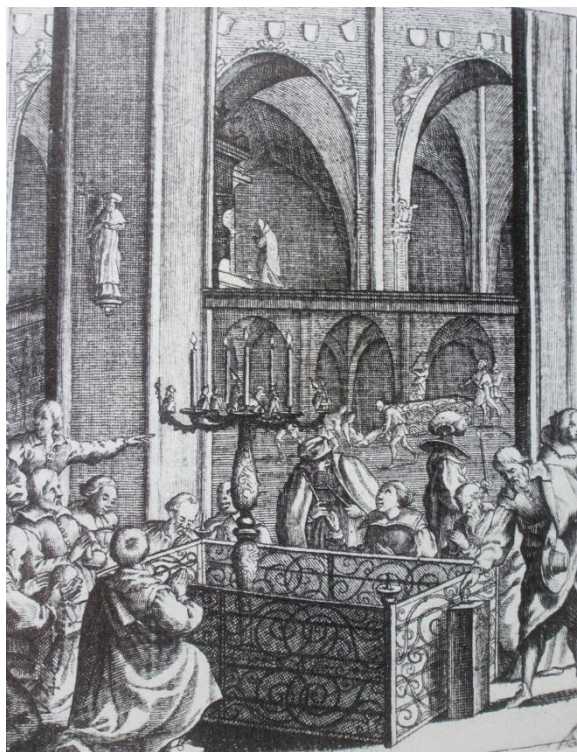
Obr. č. 18.: Karel Škréta, Sv. Jan jako almužník, 1641

Obr. č. 19.: Karel Škréta, Sv. Jan Nepomucký paprskem ukazuje svůj rodný dům, 1641

Obr. č. 20.: Karel Škréta, Pout' věřících k hrobu sv. Jana Nepomuckého, 1641

Obr. č. 21.: Karel Škréta, Svatý Jan Nepomucký trestá lupiče a bezvěrce, 1641

Obr. č. 22.: Karel Škréta, Karel Šternberk Janovi zasvěcuje kostel, 1641

Obr. č. 25.: Anton Bickhart, Mučení sv. Jana Nepomuckého, 1729

Obr. č. 26.: Anton Bickhart, Světec jako ochránce utlačovaných, 1729

Obr. č. 27.: Anton Bickhart, Světec jako ochránce nemocných, 1729

Obr. č. 28.: Anton Bickhart, Nalezení neporušeného jazyka, 1729

Obr. č. 29.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Praze na Hradčanech, 1725

Obr. č. 30.: Filiální kostel sv. Jana Nepomuckého ve Velké Chuchli, 1729

Obr. č. 31.: Kostel sv. Jana Nepomuckého na Skalce, 1730-38

Obr. č. 32.: Filiální kostel sv. Jana Nepomuckého v Dejvicích, poč. 18. stol.

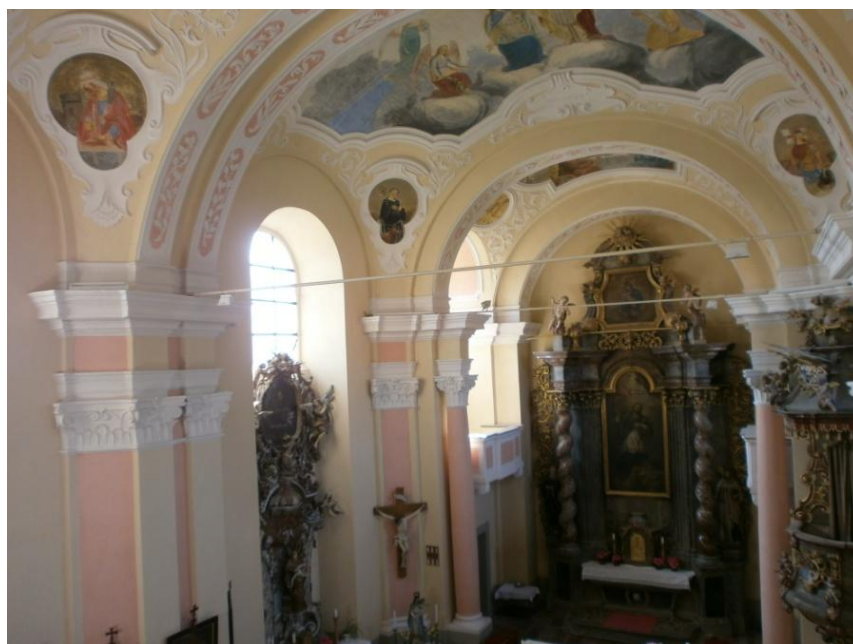
Obr. č. 33.: Farní kostel ve Štěchovicích, 1911-1914

Obr. č. 34.: Kostel v Omleničce, 1722, Michael Prunner

Obr. č. 35.: Kostel v Omleničce, 1722, Presbytář a hlavní loď

Obr. č. 36.:Kostel v Omleničce, 1722, klenutí

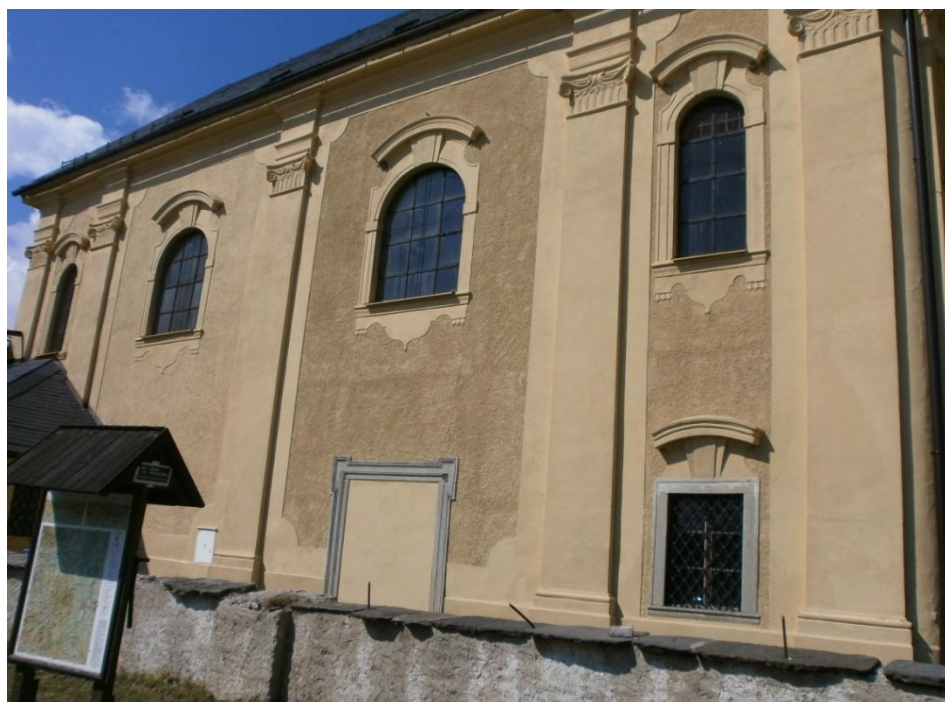
Obr. č. 37.:Kostel v Omleničce, 1722, barokní věž

Obr. č. 38.:Kostel v Omleničce, 1722, erb nad hlavním vchodem

Obr. č. 39.: Kostel v Omleničce, 1722, fasáda kostela, Michael Prunner

Obr. č. 40.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, Oltář

Obr. č. 41.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, Oltářní obraz, F. O. Staubmann

Obr. č. 42.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, Vedlejší oltář se sochou
Nejsvětějšího srdce Páně, 1. pol. 18. stol.

Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, Vedlejší oltář se sochou Piety, 1. pol. 18. stol., foto: Zuzana Vybíralová

Obr. č. 43.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, Obraz se sv. Mikulášem, 1. pol. 18. stol.

Obr. č. 44.:Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, soška Nejsvětějšího srdce Páně,
1. pol. 18. stol.

Obr. č. 45.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, soška Piety, 1. pol. 18. stol.

Obr.č. 46.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Omleničce, kazatelna, 1. pol. 18. Stol

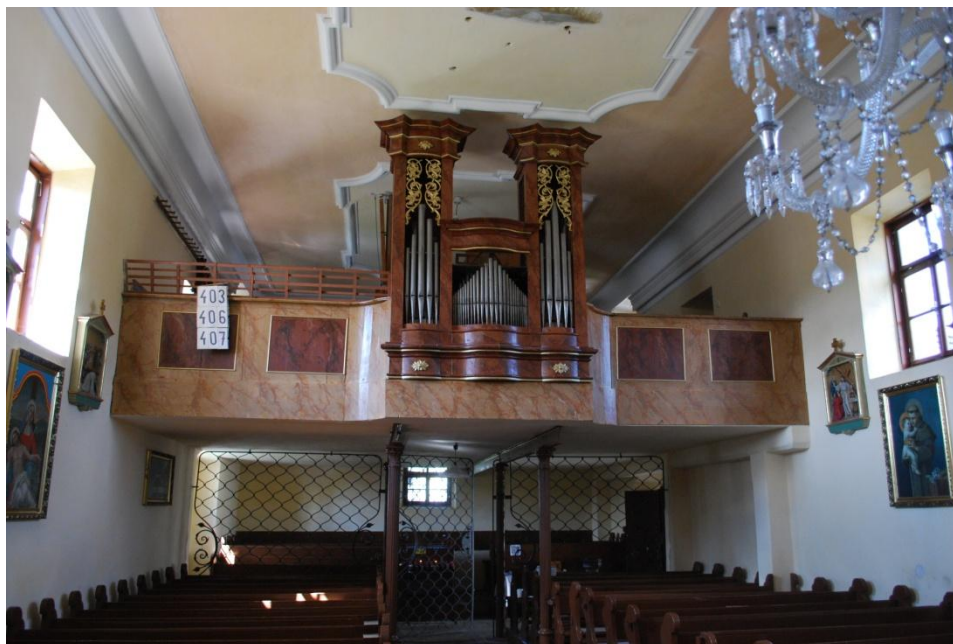
Obr. č. 47.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Horní Vltavici, 1724

Obr. č. 48.:Kostel sv. Jana Nepomuckého v Horní Vltavici, pohled na barokní štít, 1724

Obr. č. 49.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Horní Vltavici, kruchta, 1724

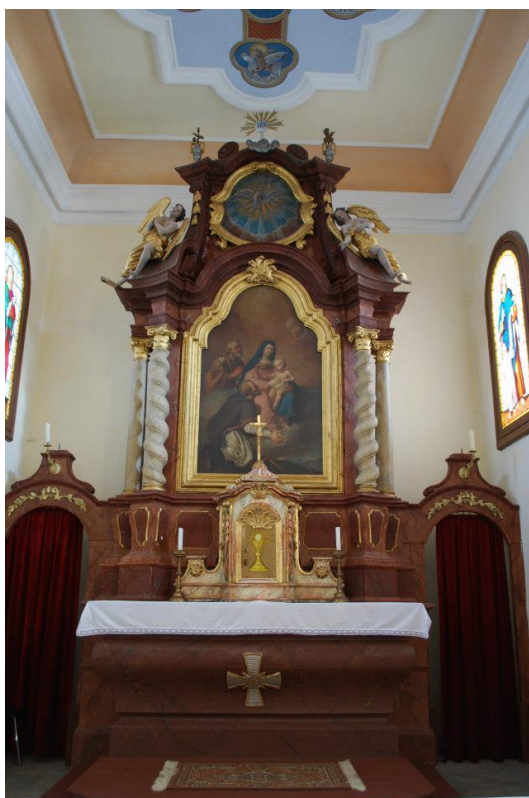

Obr. č. 50.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Horní Vltavici, strop kostela, 1724

51.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Horní Vltavici, hlavní oltář, P. van Rye, 1724-

25

Obr. č. 52.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Horní Vltavici, 1724, Vedlejší oltáře s oltáře s Pannou Marií a Nejsvětějšího srdce Páně

Obr. č. 53.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Horní Vltavici, 1724 soška sv. Jana Nepomuckého

Obr. č. 54.: Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Svatý Jan nad Malší, pohled na kostel,
celkový pohled na kostel, 1778-82

Obr. č. 55.: Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Svatý Jan nad Malší, pohled na ambit,
1778-82

Obr. č. 56.: Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Svatý Jan nad Malší, věž v západním průčelí, 1778-82

Obr. č. 57.: Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Svatý Jan nad Malší, hlavní loď kostela, 1778-82

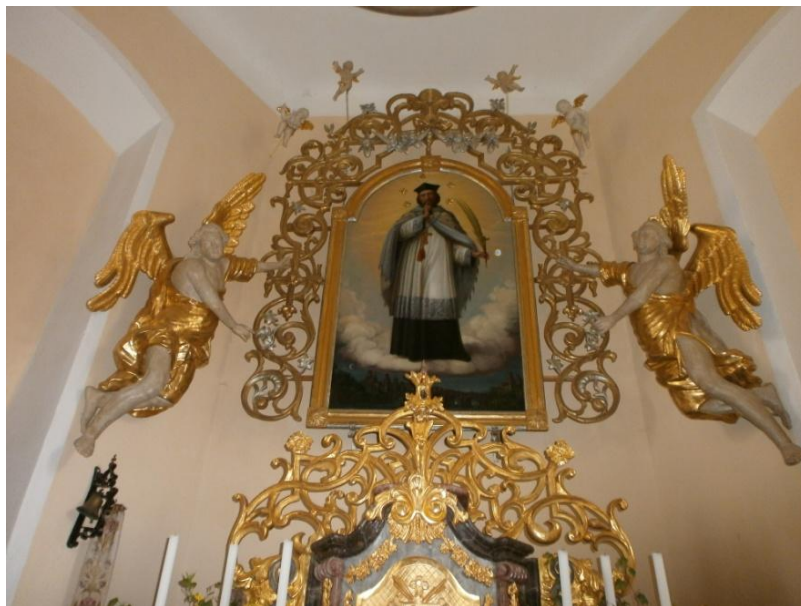
Obr. č. 58.: Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Svatý Jan nad Malší, 1777-84, hlavní oltář

Obr. č. 59.: Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Svatý Jan nad Malší, 1777-84, pacifikál s uloženým ostatky sv. Jana Nepomuckého

Obr. č. 60.:Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Svatý Jan nad Malší, 1777-84, oltární
obraz sv. Jana Nepomuckého

Obr. č. 61.: Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Svatý Jan nad Malší, 1777-84, Boční oltář
Panny Marie Lurdské

Obr. č. 62.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Člunku, 1787, celkový pohled na kostel

Obr. č. 63.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Člunku, 1787, presbytář zvenčí

Obr. č. 64.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Člunku, 1787, portál

Obr. č. 65, 66 a 67.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Člunku, 1787, klenutí a sakristie

Obr. č. 68.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Člunku, 1787, hlavní oltář, J. Kocáb, 1868

Obr. č. 69.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Člunku, 1787, obraz na hlavním oltáři

Obr. č. 70.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Člunku, 1787, boční oltář Panny Marie,
Kafka z Kunžaku

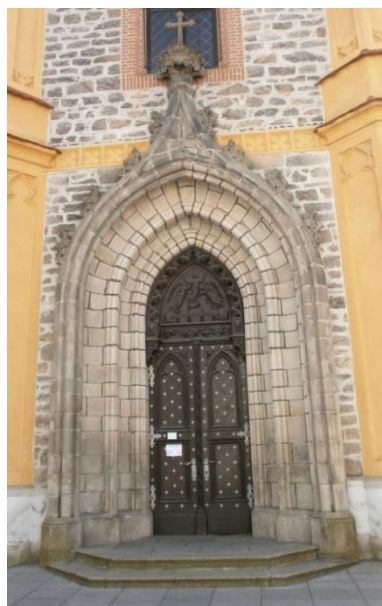
Obr. č. 72.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Hluboké nad Vltavou, 1845 – 47, Franz

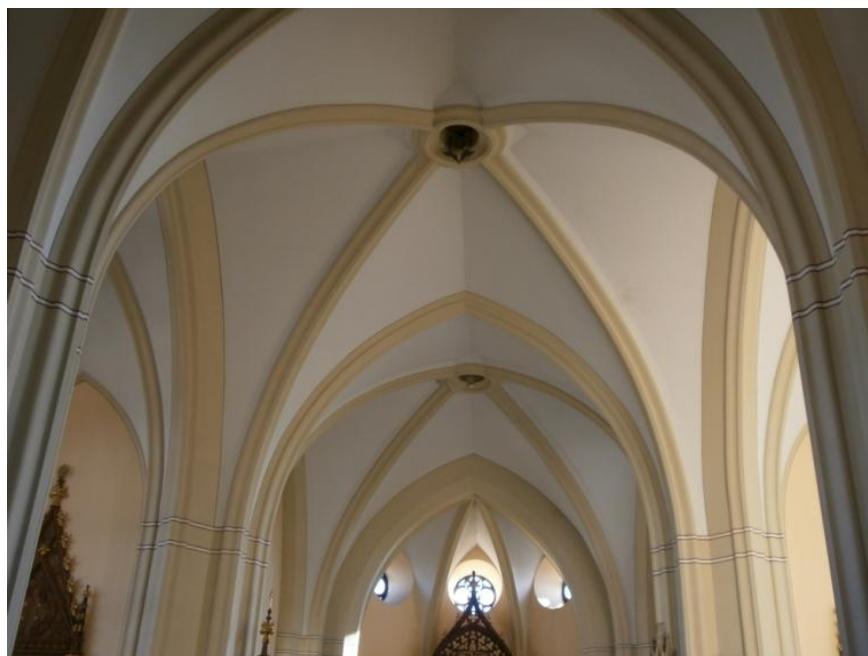
Beer

Obr. č. 73.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Hluboké nad Vltavou, 1845 – 47, Franz

Beer, vstupní portál

Obr. č. 74.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Hluboké nad Vltavou, 1845 – 47, Franz Beer, hlavní loď a klenutí

Obr. č. 75.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Hluboké nad Vltavou, 1845 – 47, Franz Beer, hlavní oltář

Obr. č. 76.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Hluboké nad Vltavou, 1845 – 47, Franz Beer, oltářní obraz, R. Müller

Obr. č. 77.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Hluboké nad Vltavou, 1845 – 47, Franz Beer, oltář sv. Josefa

Obr. č. 78.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Hluboké nad Vltavou, 1845 – 47, Franz Beer, oltář sv. Eleonory, F. Čermák

Obr. č. 79.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Sedlci, 1860 – 68, Antonín krejčí

Obr. č. 80 a 81.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Sedlci, 1860 – 68, Antonín krejčí,
klenutí a chór

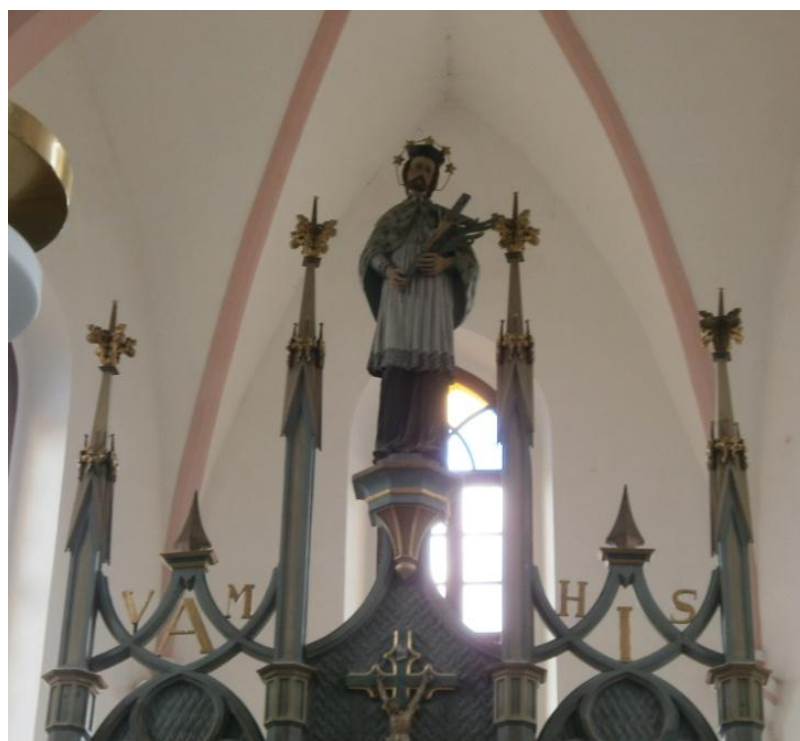

Obr. č. 82.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Sedlci, 1860 – 68, Antonín krejčí, fasáda

Obr. č. 83.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Sedlci, 1860 – 68, Antonín krejčí, hlavní oltář

Obr. č. 84.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Sedlci, 1860 – 68, Antonín krejčí, vedlejší oltář Panny Marie

Obr. č. 85.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Sedlci, 1860 – 68, Antonín krejčí, socha Panny Marie

Obr. č. 86.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Sedlci, 1860 – 68, Antonín krejčí, socha
Nejsvětější srdce Páně

Obr. č. 87.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Sedlci, 1860 – 68, Antonín krejčí, socha
sv. Františka z Assisi

Obr. č. 88.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915,
Antonín Möller

Obr. č. 89.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915,
Antonín Möller, vstupní portál

Obr. č. 90.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915,
Antonín Möller, rosetová okna v transeptu

Obr. č. 91.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915,
Antonín Möller, kněžiště

Obr. č. 92.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915,
Antonín Möller, hlavní oltář

Obr. č. 93.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915,
Antonín Möller, obraz sv. Jana Nepomuckého, Antonín Maulbertsch

Obr. č. 94.:Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915,
Antonín Möller, freska

Obr. č. 95.:Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915,
Antonín Möller, vedlejší oltář sv. Anny

Obr. č. 96.:Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915,
Antonín Möller, vedlejší oltář sv. Panny Marie Budějovické

Obr. č. 97.:Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915,
Antonín Möller, Nejsvětější srdce Ježíšovo

Obr. č. 98.:Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915,
Antonín Möller, socha sv. Josefa

Obr. č. 99.:Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915,
Antonín Möller, socha sv. Judy Tadeáše

Obr. č. 100.:Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915,
Antonín Möller, socha sv. Terezie od Dítěte Ježíše

Obr. č. 101.:Kostel sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích, 1914 – 1915,
Antonín Möller, socha sv. Panny Marie Lurdské

Obr. č. 102.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Zahrádkách, 1938

Obr. č. 103.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Zahrádkách, 1938, vitráž

Obr. č. 104.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Zahrádkách, 1938, hlavní oltář

Obr. č. 105.: sv. Jana Nepomuckého v Zahrádkách, 1938, Madona s Ježíškem

Obr. č. 106.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Zahrádkách, 1938, socha Panny Marie

Obr. č. 107.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Zahrádkách, 1938, socha sv. Františka z Assisi

Obr. č. 108.: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Zahrádkách, 1938, socha sv. Josefa
s Ježíškem

